

Vocabularium pseudomysticum, ad usum juventutis ex integriorum puriorumque subselliorum elencho alphabetice congestum ... disputationis publicae vicem obibit / [Johann Leonhard Diedlein].

Contributors

Diedlein, Johann Leonhard.
Sonntag, C.
Universität Altdorf.

Publication/Creation

Altdorf : Kohlesius, 1714.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/m63g69jp>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

19
No 18. 2.
VOCABVLARIVM
PSEVDOMYSTI-
CVM,

AD VSVM IVVENTVTIS
EX INTEGRIORVM PVRIORVMQVE
SVBSELLIORVM ELENCHO

ALPHABETICE CONGESTVM

ALTDORFI D. XIX. SEPT. MDCCXIV.

DISPVATIONIS PVBLICAE VICEM
OBIBIT,

PRAESIDE

CHRISTOPHORO SONN-
TAGIO,

SS. THEOL. D. ET P.P. PRIMAR.
ECCLESIAE ANTISTITE,

ET RESPONDENTE

IOH. LEONHARDO DIEDLEIN,
HEILSBRVNNENSI.

ALTORFII,
LITERIS KOHLESIANIS.

58700 (12)

INTRODVCTIO, RATIONEM INSTITVTI CONTINENS.

Vanquam apinarum Pseudomysticarum syrmatibus & Scholæ & Ecclesiæ hac nostra ætate plus satis personant, ut adeo sacris dedita literis juvenus, si quidem sibi non male conciliata fuerit, & profunditates Satanæ pervidere didicerit, internoscere facile possit, quantum æra lupinis distent; majoris tamen evidentiae & perspicuitatis in gratiam a multis desiderata est compendiaria quædam Sylloge, uno quasi intuitu vel omnes, vel notiores certe ac potiores istius fursuris ac farinæ affanias repræsentans. Cum enim versutiae ac perversitates istæ dogmaticæ latissime pateant, neque intra solos Germaniæ limites definiantur horum metallorum artifices ac operarii; idcirco plures ex numero discentium a penitiori ejusdem Theosophiæ perspicientia ipsamet controversiarum amplitudo deterret. Quo nomine epitomicas harum adumbrationes & comprehensiones desiderari & expeti passim audias. Fami huic utcunque medicaturus, atque ingenia Cultorum sanctiorum imprimis ad cauta & provida exercitatorum partium munia extimulaturus, ratione in consilium adhibita, induxi animum, **TABELLAM QVANDAM ALPHABETICAM, LIBELLVM ALPHABETICVM**, seu **ma-
vis, VOCABVLARIVM PSEVDOMYSTICVM**, ex Officinis recte sentientibus depromptum, congestum atque digestum, nec sola tamen verbalia & λεγικά, verum etiam realia subinde & definitiva, ipsis hac vice offerre, ac introitum ad sacra ista Pseudo-telestica, quibus Israelem nostri temporis tantopere confudit spiritus vertiginis, & ingratitude nostram erga Reformationem Lutheri juste vindicans, tentari permisit DEVS, qualemcunque pandere & explicare. Equidem Pseudomysticorum nomine ut plurimum consulto utar. Etsi enim non rejicio Theologiam Mysticam, *in statu essentiae seu qualis de jure esse debeat*, consideratam; reprobo tamen eandem *in statu existentiae, & qualis de facto a prima statim origine extitit*. Amplector *objecta Mystica*, quatenus sunt *ὑγγραφα*, & intra oleas Verbi divini subsistunt; repudio autem *disciplinarem eorum tractationem*, qualis longe lateque in hac schola obtinet, utpote quæ metas istas manifeste ac putidiuscule transgreditur. Laudo margaritas sub stercore & fimeto latentes; sed fimetum ipsum mihi sordet, idque tanto impensius, quanto plures hominum doctissimorum reperio fimetum isthoc præ margaritis arripuisse, etiamnum arripere, & non sine ingenti Ecclesiæ damno imposterum astu Satanæ arripere posse. Igitur ceu Paulus, utut veritatem ipsam, in iniquitate Theologiæ gentilium contentam, non neget, iniquitatem tamen ejus passim reprehendit: ita in præsentī impuras quasdam Mysticorum *ψευδολογίας*, quibus fonticulum Israelis turbaverunt, detegere & taxare constitui. Quo nomine præliminarem animi notionem, quam circa tam arduum negotium formavi, sic evolvere: **CVIVSCVNQVE THEOLOGIAE FAL-**

SVM PRINCIPIVM, FALSVM MEDIVM, ET FALSVM FINEM EVIDENTIVS DEPREHENDIMVS, AC MANIBVS PALPAMVS, ILLAM SVMMO CAVERE STUDIO DEBEMVS. A. THEOLOGIAE PSEVDOMYSTICAE &c. ERGO. Major sua radiat luce. Minor itidem sic patescit. Nempe enim falsum, quod hic regnat, & latifundia Pseudomysticorum undiquaque occupat, principium est hujusmodi: *Quicquid spiritus internus dicit, illud est verum*; cui sese philadelphice associat alterum: *Quicquid omnes religiones spiritui interno convenienter asserunt ac docent, illud est verum*. Falsum medium nihilominus liquet. Neque enim id vel ministeriale Verbi & Sacramentorum, vel fidei divinitus ordinatum est; verum triplex ista via, quæ hominis purgationem sine Sanguine CHRISTI, illuminationem sine Verbo DEI, & unionem cum DEO, sine fide obtinendam, hominibus persuadet. Huc facit, quod spirituales isti Magistri falsam CHRISTI nativitatem, quæ proprie non in præsepio, verum in corde, falsam passionem & mortem, quæ proprie non in cruce, verum in corde, falsamque resurrectionem, quæ proprie non e sepulcro, verum in corde fiat, tradere ac docere consueverint, sensuque literali Locorum Biblicorum, quibus salvifica illa dogmata inculcantur, enervato, meras nobis allegorias, nucleo sublato, mera putamina relinquant. Falsus denique finis conspicitur in Perfectissimo Desicatorio, ab hisce Præceptoribus intento. Mens enim nostra in mentem divinam, & voluntas nostra in voluntatem divinam, unde effluxit, transmutanda omnino statuitur. Cui transformationi essentiali impuriore quidam eorundem suffraganei hunc insuper animæ statum affingere non dubitant, quod exterior homo, illæso interiore, quidvis, utcunque prohibitum, patrare queat; siquidem vel cogitationes blasphemæ ad perfectionem ipsi conducant, ita præeunte Antesignano Mich. Molinoso *Manuduct. lib. I. cap. X. n. 61. seqv.* Horribiles & acerbos fateamur fructus hosce dogmaticos, oportet, ex quibus, vel singulis, vel universis, *ὁμολογούμενοι* istas Arbores subinde cognoscere fas est, & existimare nemo non cordatiorum potest. Cum itaque portentiloquiorum ejusmodi capita maxime percrebescencia Disquisitione hac complecti sit animus, equidem faciliori methodo non reperio, qui illam exequar instituti mei rationem, quam si, ordinis alphabetici tenorem ingressus, primas quasi lineas ostendam hujus matæologię, e monumentis proborum hujus rei æstimatorum, sinceræ nostræ Sionis Doctorum, maxime Löscherianis, Jägerianis atque Kühnianis, adductas, easdemque cautelæ bonarum mentium, ne sese in errorem induci patiantur, Christiana vigilantia dicatas, sacrarem. Antequam autem hoc paro, amussitatum judicium B. Domini a Seckendorf de Theologia Mystica lubet attexere imi Christen. Staat lib. III. cap. VIII, 7. *Es ist nicht zu laugnen 1) daß in gemeldten Büchern (derer Mysticorum) die groben Irrthümer / die wir Krafft Gottes Wortes durch unsere Confession verwerffen / sonderlich die Behauptung des Neß-Opfers / und des Verdienstes der Werke / und des Rönch-Lebens mit unterlauffen / 2) daß viel harte und ungenöhliche Redens-Formulen gebraucht werden / welche wieder die Art der göttl. Schrift / die unter andern der Einfalt sich befeßiget / dermassen verdunkelt / rauß und ungeheuer sind / daß sie dem Leser einen Abscheu machen / und ist e n nichtwürdiges / unaeschmacktes und fast grobes Unsinnen / man müsse solche (gleichsam Rorßwelsche) Sprachen lernen / und den Verstand vom H. Geist gewarten / wie man in eitlichen Phantasten und unbecheidener Eiverer Secten / welche dieses alchymistische*

falsch: Gold höher / als das wahre in der Schrift befindliche / achten / ja eben auf ihre thörichte Goldmachereyen diese Fragen verdrehen und deuten / mit Verdruss hören muß. Dann wir haben genug an der H. Schrift zu lernen / auch deren herrliche und stattliche Auslegungen / alte und neue / überflüssig in Händen / und erfordert Gott von den Christen nicht / daß sie dunkeler machen sollen / was er uns / so viel zur Seeligkeit nöthig / klar gemacht: Das übrige mögen sie bedencken und studiren / so weit er Gnade und Licht dazu / ohnbeschadet der hellen und klaren Glaubens-Articul / und nach deren analogia oder Aehnlichkeit / geben will. Für dem / was wir nicht verstehen / sollen wir / wie Lutherus wol und artig redet / den Huth abjeden. Aber wer heist aus eigener Einbildung oder falsch-gegläubter Offenbarung solche Wörter und Reden ersinnen / die man hernach erst mit grosser Kunst / oder mit Erwartung unversprochener / auff solche monstra verborum & phrasium gerichteten illumination, verstehen lernen soll? Forschet in der Schrift / sagt Christus / die ist auch zum objecto aller Theologischen Studien der Grund und das Haupt-Werck / und nimmermehr auszuschnüpfen. Von den übrigen Räsel-Wörtern / und mehr denn Sibyll- und Delphischen oraculis, oder dem Gnostischen Abracadabra, als Gottes Wort ähnlichen Kunst-Sprüchen / haben wir weder Verheissung noch Befehl / und heisset wol recht: Turpe est difficiles habere nugas. 3.) Sind auch in denen Schriften derer so genannten Mysticorum viel Reden / welche vielleicht die Autores zum Theil nicht böse gemeint haben mögen / gleichwol aber unrecht und dermassen zweydeutig / daß darunter die Schwärmer / welche die Glaubens-Articel anfechten / die Bestätigung ihres Irrthums auch zu finden wissen; und sind also diese vermeinte Schelmhans-Bücher zu einem Fall gerathen der Wiedertäufer / der Libertiner / des Schwencfelds / des David-Georgens / des Weigeli, und sonder Zweifel auch des falsch gerühmten Theophrasti Paracelsi, und seiner Nachfolger und Affen / die in eines ertödteten alten Mönches / den sie Christian von Rosen-Crenz nennen / Begräbniß alle Weisheit und Schätze gefunden zu haben / durch ein gedrucktes Ausschreiben / Fama Fraternitatis genannt / vor ungefähr 80. Jahren sich gerühmt: Dehaleichen des übel also genannten Teutschen Philosophi und Theosophi, eines gewesenen Schusters zu Görlitz / Jacob Böhmens / der / an statt vorgegebener göttl. Offenbarung / das Vocabularium Theophrasti zum Grunde seiner Lehre und allegorien genommen / und das liebe Wort Gottes darauf / seiner Phantasien nach / gedeutet: Des Ezechiel Meths / des Stiefels / Felgenbauers / und so vieler andern zu unsern Zeiten in und ausser Teutschland zu geschweigen / wieder welche viel gelehrte und treffliche Theologi Warnungen und Wiederlegungen geschrieben: weil darauf nur Spaltungen erwachsen / oder zu befahren / sonderlich aber das Christliche Reformation-Werck und die ganze Evangelische Kirche / und bevorab deren Ministeria verlästert werden. Ist ein Exempel / daß man nicht auß der Masse schrelte / und erstlich neue Reden / darnach neue Lehren / über Gottes Wort ausküngeln / und seine eigene Gedanken und Träume für Einsprechungen des H. Geistes ansehen und ausgeben soll. Dannenhero / und daß ich aufrichtig und mit wenigen (indem andere ex professo davon geschrieben) mich erkläre / kan ich von dieser Theologia Mystica nicht finden / was sie für eine Lehr-Art in der Christenheit geben solle und könne / die zur Ehre Gottes und Erbauung der Seelen gereiche. Ist etwas gutes in solchen Schriften / und bestehet in der Prüfung / das mag zwar wol behalten / auch weiter / jedoch schriftmässig / ausgeführt werden / und geböret solcher gestalt zur

Theologia practica : ist also ohne Noth / daß man eine besondere Mysticam oder Allegoricam einführen / oder in solche duncle / schwere / und mit harten Urtheilen wider die Kirche und Predig: Amt / theils auch mit öffentlichen falschen Lehren erfüllte Bücher die Leute / zumahl die Etsältigen / weisen / oder dieser Scribenten Fehler mit dunceln / hochschwülstigen und Alchymischen kusst Worten nachthun soll. Hæc ille. Sed & amovere scopulum juvat, ad quem impingere pedem is, qui hæc mea leget, forte possit. Nimirum occurrunt in Vocabulario nunc præsentis vocabula quoque Biblica, divinitus inspirata; ecquo igitur jure vocabuntur Pseudo-mystica? Verumenimvero admodum exile est hoc offendiculum, & amolitu facile tigillum. Quodsi nonnihil tribuat aliquis huic objectioni, is expendat, velim, aliter de vocibus istiusmodi in prima, aliter de iisdem, in secunda mentis operatione positis, debere subinde judicari. Expendat insuper, dari etiam, ex ipsiusmet Scripturæ stylo, mysterium iniquitatis, dari γνώσιν ψευδώνυμον, dari orationes τῶν βαττολογούντων. Esto: Sint quædam vocabula Biblica; nec tamen in sensu Biblico, verum Hyperbiblico, Parabiblico & Antibiblico, a Mysticis adhibentur. Atqui ita frigidus vel sub herba Biblica latet anguis; imo, cum mellitissimo Sosandro dum disputat Satanas, ipsissimis Scripturæ vocabulis, ad sensum præposterum detortis inflexisque, utitur. Nihil restat, nisi ut suspiremus in antecessum:

Χριστέ, τὴν χάρις ἁρµας ἄγοι βέλημα πρὸς ἐσθλόν.

Mēnos ἐπισήµην Τύνη σοφίντε πορίζεις.

Ad cor, Christe, bonum tua nosmet gratia ducat;

Solus Tute animi sapientis dona ministras.

Te nihil æternum si dicere Mysticus audet,

Nos Ens æternum Te voce & corde fatemur.

Si vesana quies summo bono inesse putatur;

Tute operosa quies animæ summumque bonum esse

Diceris. Hæc mens non ex diva profluit aura,

Condita nempe Tua est in imagine; perditâ at illâ,

Non DEus evadit, tantum renovatur, imago.

Nec patitur, sed agit mens & renovata voluntas;

Passio nec cessat, sed tantum operosa quiescit.

In nobis, pie Christe, Tui fac Flaminis aura,

Sanctum haud cesset opus, fidei haud certamina cessent.

Sic socia in vita Te pura mente colemus;

Sic, qui proximus est, constanter amabimus illum.

Otia, secessum mentis, latebrasque capeffens

Mysticus anquirat claustra, & speculetur in antris;

Nos in ea semper, fac, qua sumus ordine divo

Christi adum in coetu positi, statione manentes,

Post operosa piæ claudamus tempora vitæ!

Veluti devotionem Biblicam omnibus commendatam volumus ac devote veneramur: Sic Anti-biblicam merito repudiamus ac tergiversamur. Sunt itaque in Alphabeto Pseudomystico circa literam A quam maxime cavendi sequentes anfractus & scopuli: **A B A N D O N** (ita enim loquuntur supersticiosi verborum aucupes) talis derelictio sui ipsius, & resignatio profundissima est, per quam anima salutem suam DEO insolidum immolat, dicendo: *Persuasa sum, quod Tu, o DEUS, me velis damnare. Fiat voluntas tua; ego nihilominus Te amabo, quia nihil mihi quaro, nihil desidero, nihil cupio.* Quæ quidem sui ipsius abnegatio omnino Anti-biblica est, & DEUM fingit talem, qui hominis poenitentis & in fide perseverantis non misereri, sed eum damnare ac æternis Gehennæ flammis adjudicare possit; aut talem, qui ut misericors & clemens damnatis adsit. Falso. Proxima quidem certe ad desperationem hæc est via. Vid. infra sub voce Derelictio sui ipsius. **ABRACADABRA**, Gnosticorum terminus, suismet autoribus ignotus, similis forte Æonibus, Jaldabaath Creatori, Ennoia, Barbeleth, Prunico &c. Sequitur **ABRENVNCIATIO** sui **IPSIVS PRÆPOSTERA**, quam Isti putant esse ipsammet animæ annihilationem Deificatoriam, a Platone decepti. Aliter Magister noster optimus Jesus Christus abnegationem nostri nobis injungit. Qui enim abnegat seipsum, is non annihilat se prorsus, verum suis duntaxat affectibus, passionibus, motibus vitiosis resistit: non annihilat sensus, nec sensoria, multo minus facultatem intelligendi & volendi; licet floccipendat, quicquid divina non sapit. Consonat etiam **ABSORPTIO**, itemque **ABYSSALIS CVM DEO IDENTIFICATIO**, ET IN DEVM TRANS-SUBSTANTIATIO, quæ est apotheosis Platonico-mystica, ad viam unitivam relata. Talem animæ annihilationem statuere, ut anima deificetur, ac, divinæ naturæ particeps, dicere possit: Ego sum DEVS, a Verbo DEI alienum est. **ACTIVA VITA** dicebatur a priscis cultus Dei, operibus externis præstitus, & opponebatur vitæ contemplativæ, h. e. cultui divino, per suspiria cordis & meditationem re-

rum

rum divinarum præstito. Adulterarunt autem hanc distinctionem Mystici per superadditam vitam suam deiformem ac supereminentem. ADAM KADMON, vocatur Demiurgus iste, qui, a Deo diversus, mundum condiderit. ADEPTORVM THEOLOGIA aut Philosophia differebat apud Platonicos a Philosophia vulgari. Credebant enim sese ultra vulgus sapere, & præter exotericam scientiam aliquid sublimius, quod νοητὸν vocabant, cognoscere; quos posthac æmulabantur Gnostici & alii hæretici. Ita ergo Pseudo-mystici, ὑπὲρ ὃ γέγραπται sapientes, aliquid altius sibi tribuebant, quam fidem & facultatem animæ spiritualem, a Verbo excitatam. Istud altioris indaginis νοητὸν, occultum, apocryphum, & mysticum, appellabant, ordinemque divinum deferendo, spiritualitates proprias, mysticas i. e. absconditas, & cæteris plane ignotas sectabantur, Mysticorum titulo ac nomine idcirco superbientes. AMOR DEI PURVS, prout describitur ab Archiepiscopo Cameracensi Fenelonio, creditur esse ejusmodi, quo DEUM amemus in se, quia DEUS est, ob Majestatem & excellentiam, non autem ob Ipsius erga nos beneficentiam, nec quia prior nos dilexerit, nobisve ex amore benefecerit, quove amemus ipsum, si vel æternum nos damnet, cum e contrario & desiderium cœli & fuga inferni ex privato, quo nosmet prosequamur, amore proficiscatur. Hic ipse non uno nomine censuram meretur. Primo enim supponit in homine impeccabilitatem, sine qua frustra tentatur aut jactatur amoris omnimoda puritas. Deinde sanctissimis hominibus, Jacobo Patriarcha, Mose, Johanne, Paulo, & cæteris, qui DEUM ob beneficia ab illo accepta leguntur amasse, tanquam mercenariis, fingit, nos puriores esse posse. Tandem ab amore illo commentitio, quem purum nominat, Fenelonius suspendit æternæ salutis certitudinem, cum ex adverso ex ipsius sententiâ omnis incertitudo salutis ab amore impuro proveniat. Quasi vero illa salutis certitudo ab actu amoris nostri, & non potius a fiduciali Salvatoris crucifixi apprehensione dependeat. Præterea ceu AMOREM DEI ERGA SEIPSVM vocare SPIRITVM S. ita & φιλαυτίαν humanam omnem sine discrimine

improbare, Absolutismus fuerit obelisco dignus. **AMPLEXVM** nonnulli dicunt viæ unitivæ competere, unionem cum DEO spiritualement sine fide somniantes. **ANDROGYNUM** nobis exhibet Adamum Mysticorum nostræ ætatis Coryphæus Poirettus. **ANIMAM MUNDI** quam portentose Böhmiistæ describunt, jam Archæum, jam Sandalphonem, jam spiritualement rerum omnium vitam, jam naturam & creaturam, jam genitam ex divina essentia & in unam essentiam reductam Echo, quæ per Λόγος dicta, & per Spiritum S. ceu muniam vitalem, vivificata sit, appellitantes? Næ! hi cum matre Evandri loquentes, intelligendo faciunt, ut nihil intelligant. **APPARITIONES CORPOREAS, IMAGINARIAS & INTELLECTUALES** Teresiæ, Bonaventuræ & aliorum vel antiquitas fabulosa reddit fabulosas. Etsi enim illi, qui spiritus probare didicerunt, num sint ex Deo, non omnes promiscue rejiciunt, quæ oboriuntur, visiones; tamen eventu comprobatum & sæpe compertum est, has falsæ devotionis & Pseudomysticismi cuniculos & fomenta fuisse, ab eo callide adhibita, qui sese in Angelum lucis transformare novit. **ARIDITATEM ANIMÆ** impedimentum devotionis nominant subinde, qui nondum satis liquoris electitii biberunt; sed & **ASCENSIONEM MENTIS AD DEUM** jactitant, qui, famosa ista via tergemina, purgationis sine Sanguine Christi, illuminationis sine Verbo Dei externo, & unionis sine fide, mysteria sua peragere & emetiri laborantes, non Paulino certe Spiritu ea, quæ sursum sunt, quærunt, verum **ASSIMILATIONEM CUM DEO** Pythagoricam, Platoniam, Cabbalisticam, Sephirothicam, Deisticam & Spinosisticam, neque secius **AURORAM**, illuminationis suæ ministram, perditæ affectant.

B..

BABELEM & BABYLONICAM MERETRICEM hi Sanctuli nominant jam totam Ecclesiam Christianam, jam præcipue Lutherano - Evangelicam, in qua nihil non confundere ac turbare gestiunt; ac proinde termino isthoc technologico, ceu elemento sibi domestico, mirifice delectantur. **BEATITVDO PER ASPECTVM, PER VISIONES ET COLLOQVIA CVM DEO**, hac in vita jamdum

per viam unionis instituta. Conf. inferius de Sui ipsius amissione, Morte animæ, Liquefactione &c. Dixeris hos Θεωμύστες, Absolutistas potius, quam Modistas. Absolutismus quippe ipsorum est Perfectismus, a virtutibus politicis, purgatoriis, & intellectualibus ad exemplares & ideales usque assurgens, si divino quidem Platoni id placet. Absolutismus, inquam, hujus beatitudinis a quovis exposcit Christiano, ut in œconomia ac dispensatione officii Christiani tam sanctus evadat, ut cum Henoch, Mose & Elia illico in cœlum vivus transferri queat. Quasi vero Christus eum in finem sit mortuus, ut nobis mereretur perfectam & ad omnes numeros absolutam, hac in vita post lapsum nobis inhæsuram, justitiam, aut ut nostris operibus meritoriam vitæ æternæ vim conciliaret; & quasi DEUS nos etiam per infirmam fidem, etiamnum in carne habitantes, & ex miseriis hujus vitæ eluctantes, salvare nolit; quasi tandem hac in vita non absolutam justitiæ nobis inhærentis perfectionem ideo neget, ut peccati atrocitatem eo magis agnoscamus, Christi meritum calidiori amplexu teneamus, ad liberationem futuram tanto inflammatus anhelemus, ipsique soli, non nobis, omnem salvationis gloriam tribuamus. Ita ergo non in Absolutismo aut Perfectismo Beatitudinis imaginario; verum in infirmitate virtus DEI perficitur. Animat Absolutismus idem Enthusiasticus Sectatores suos, ut sine omni moderatione ac temperamento nihil non licentiose ab iisdem credatur & statuatur, augeatur & attentetur, & in summo tandem apice extremoque fastigio cum naturalis, tum supernaturalis rerum sive fatalitas, sive libertas & indifferentia, strictim ac minutim collocetur. **BELLUINUM** Thierisch iisdem in ore frequentius esse solet, ex libello Seder Olam eine Briatische Aziluthische und Jezirathische Welt proclamantibus, nostram Ecclesiam belluinam, eine thierische Kirche / salutantibus, cum primis autem omnes actiones Magistratus Christiani, quibus progressibus istiusmodi fanaticis obicem ponunt, non sine tetro phraseos Danieliticæ abusu bestiales, thierisch / vocitantibus. Hæc & similia ponderantes, a teximus evitandas **BLASPHEMIAS PSEUDOMYSTICAS**. Leges enim instar omnium bo-

vinam

vinam alicujus ἡ φιλοσοφία vocem, S. Coenam esse sigillum Draconis, Satanam per stultos homines Verbum DEI scripsisse, & mentiri eum enormius Satana, qui perhibeat, fidem oriri ex auditu. Restat taxandum in hac litera BONUM QUIETISTICUM, quod hi appetunt, secuti anteambulonem Molinosum, cujus directio consiliumque huc redit: Homo in peccata lapsus se non debet inquietare, commovere atque atterere, eo, quod hoc manifestum sit signum secretæ superbix. Nam si Deus etiam sanctissimis suis permisit, ut laberentur in peccata, ut videlicet cum humilitate agnoscant, quod subsistant in hac defectuosa natura, quæ nil nisi spinas, infelix lolium, atque alias malignas herbas producit; quid ergo opus est, ut tu te multum affligas? Quin scito, quod Deus etiam vitiis scalas sciat facere in cœlum.

C.

CALIGO a filiis istis tenebrarum in DEO, lucem inaccessam habitante, nihilominus esse docetur. Coccysmi Böhmi, Weigeliani, Poirettani satis innotuere, quod DEUS Pater sit tenebræ, quod generando *Filium* accipiat lucem, quodque spirando *Spiritus* S. accipiat gaudium & acquiescentiam. Sic ergo aut convitiis consulto proscinditur Numen ter Sanctum, aut spiritus obscuriloquus, λογίας καὶ σκολιστικὸς, formam sanorum verborum deferens, oberrat circa tenebras, quas magis amat, quam lucem, eo, quod opera ejus sint mala. Latitat autem sub hoc loquendi tenore Platonismus & vetus Philosophia Ægyptiorum, qui statuerunt, primum rerum principium esse tenebras seu caliginem obscuram atque incognitam. CANON INTERNUS ex regeneratione & nova creatura accersitur, & veritas divina non tantum ex Scriptura, verum etiam ex emanatione divina dignoscitur, idque per Verbum internum, quod cuivis homini connatum esse reputant. CARNALES perinde, ac Tertullianus olim, Montanista factus, Psychicos, eos omnes, quotquot sinceriorum partium studia Theologica sequuntur, dictitant, provocantes ad CENTRUM ANIMÆ (licet quis forte literam Evangelii ignoret) Hoc dicitur CHRISTUS, etiam cuilibet Ethnico connatus.

Quicquid extra additur, non nisi accessorium est & accidentale. Alii suum cujusque Nihil dicunt esse Centrum animæ; & ab hac quidem centrali substantia quamvis religionem judicant esse distitam, longeque alienissimam. CEREBRINUM esse vociferantur omnium eorum institutum, qui religionis & confessionis externæ rationem habeant, animasque ad Symbola Librosve Symbolicos astringant; quandoquidem externa verbi prædicatio & Sacramentorum administratio vix paterarum inanum nomine debeant venire, & ad Theosophiam cordis nihil conducant. Sic ergo cor a mediis salutis abstrahitur, & ejusdem centrum extra isthæc media anquiritur. Quin CHAOS nonnulli vocant ipsum DEUM, ex quo creaturæ omnes progenitæ fuerint, essentialia ejusdem *ὑποστασµάτια*. CHRISTUS IN NOBIS Anti-Biblicus articulum principalem in hac falsi nominis falsæque religionis devotione subministrat. Hunc alii cum Postello dicunt naturam, ante omnia æternæ naturæ unitam, ab initio creatam, quæ necessario pars sit humanæ naturæ superior; alii Medicinam coelestem, ex semet ipsa per effluvium divinæ virtutis ejus sine mediis percipiendam; alii blasphemæ speculum peccati, quod fecerit, appellitant. COELOS ANIMÆ TRES excogitant, imaginale, rationale & intellectuale, hujusmodi affaniis mire sibi placentes, Theosophiæ universalis cultores. COLLECTIONEM, h.e. ingressum ad interiora, vocant, ubi eremum seu solitudinem suam colant. Neque enim aliquid agendum rentur in hoc secessu Mystico, sed ab omnibus etiam bonis operibus, cum externis, tum internis, abstinendum. Suspices coeli æmulantur veteres, arbitrati, desideria omnia activa esse argumentum imperfectionis, & indicare illud, quod anima nostra nondum plane & plene sit evacuata. Quorsum pertinet COLLIQVATIO cum Deo, viæ unitivæ gradus: COLLOQUIUM cum Deo, non Davidis certe, nec Chrysostomi æmulum; verum Dionysias tri Areopagitæ: CONCREMATIO in amore Dei; quæ est non Paulina, sed Quakeriana: CONFORMITAS cum Deo; quæ est non Petrina, sed Dionysiana: CONJUGIUM cum Deo, idque non Salomoneum, neque Esaianum cum Chebzibah coelesti,

lesti, verum præstigiatorium sine lavacro aquæ & sine Verbo contractum: CONTEMPLATIO, quam Domini Spirituales ab oratione, prout volunt, & prout ipsis videtur, distinguunt, & hanc tamen in meditativam, affectivam & infusivam, cum Poiretto subdistinguunt. Prisci quippe contemplativam vitam activæ i. e. practicæ & communis, ad Theologiam moralem forinsecus ductam, attinenti, virtutumque & officiorum Christianorum exercitia complexæ, multis parasangis anteponunt; id quod vel ex Lutheri scriptis posterioribus apparet. Neoterici autem ejusmodi spirant contemplationem, quæ omnem intellectum excludat; quæ circa Deum sine consideratione SS. Triados versetur, sicque adeo pura sit & perfectissima. Philosophis quidem certe contemplatio est actus intellectus *speculativus*; Mysticis vero est *præcticus*, ad voluntatem potius, & quidem sublimatam, quæque intellectum in contemplando antevertat, præcipue attinens. Ita proinde amant distinguere cogitationem, meditationem & contemplationem, ut cogitatio ad objectum abeat, sed lento pede, & sæpe huc atque illuc vagetur; meditatio per ardua & aspera progrediatur ad directionis finem, atque ad eum magna industria nitatur; contemplatio vero libero volatu ad Divina sancto quodam impetu feratur, & in suo objecto amorose conquiescat. Proinde, ajunt, cogitationem esse sine labore & fructu; meditationem esse laborem cum fructu; contemplationem permanere sine labore & fructu. Has certe institutiones Mysticorum impuriorum, in quibus falsum istud principium, falsum medium, & falsum finem, de quibus in præfamine locuti sumus, supponunt, merito volumus explosas. Modicum quippe fermenti totam massam fermentat; & semel plenius attracta contages nihil sani relinquit. CORDIS THEOLOGIA, prout Theologiæ Scripturariæ opponitur, præter orationem etiam continet ac postulat mortificationem sensuum, appetitus, memoriæ, intellectus & voluntatis, ut adeo Vacuum Mysticum ex his omnibus fiat; ipsaque in activam & passivam dispescitur. Exigit juxta quosdam, ut homo quærat suam ipsius ignominiam, ut abneget ea quoque, quæ ad salutem sunt necessaria,

v.g. divinam illuminationem, amorem ac desiderium virtutis; ut fugiat Musicam, novellarum lectionem, amicitiam cum aliis, compressionem nasi coram graveolentia, aliaque adiaphora plura, utpote quæ omnia contrariantur abnegationi sui ipsius. CUBICULUM, a Salvatore mellitissimo nobis commendatum, in hac Theologia cordis illuc panditur, ut omnes ideæ, ad perfectionem spirituales minus necessariae, absolute & in solidum hinc exesse jubeantur, nullaue nullius rei naturalis, moralis aut œconomicæ consideratio amplius intromittatur, nullum judicium super ea formetur, nulla curiositas toleretur. En tibi Vacuum mysticum in cubiculo, ad quod CUSTODIAM CORDIS, a Davide commendatam, superstitioso, nimis Pharisaico & electio cum excessu, detorquent.

D.

DEISMUS, non large acceptus, prout negationem divinæ providentiae, & huic confinia vagarum mentium præcipitia notat, & per antiphrasin Atheismum potius insinuat, omnemque religionem eliminatum it; verum sub notione pressiore sumptus, est Absolutissimus vesaniae humanæ, ex creatore creaturam facientis, aut eundem putantis esse principium internum, συστατικόν, ac partem essentialem cujuslibet entis creati, seu mavis, esse unum tantummodo ens, quod naturæ jam naturantis, jam naturatæ nomine veniat. Dipelius quidem certe in Fato suo fatuo cum hoc Spinosismo etiam Audæanismum combinat, delirans, Gott habe einen subtilen Körper / oder unsichtbaren Körperlichen Grund aller Geschöpfe von Natur in sich; das sey die ewige Natur / und das object, das Gott selbst in sich habe / ohne welches er nicht einmal actiones æternas thun könne. DENUDATIO tribuitur a rigidiorum harum scholarum Antistitibus duntaxat *occultis DEI filiis*, quos ab *Amicis DEI* sequestrant. Persuasum nempe sibi habent Magistri isti, quod Amici Dei internam suæ mentis ascesin cum proprietate quadam possideant, suæque salutis æternæ desiderium alant, dum ipsam amorem ad Deum adhæSIONEM, tanquam optimum quoddam, eligant atque amplectantur. Hinc etsi Deum, ceu summum Bonum, unice dili-

diligant; tamen suis ipsorum quandam retinent proprietatem: adeoque non plane denudati sunt mystice, nec in amoris divini unitate penitus consumpti atque concremati. Unde etiam nondum æternæ beatitudinis certi sunt; quippe qui nondum omnino sibi ipsis, & omni omnino proprietati sunt emortui. Vid. supra tit. AMOR DEI PURUS. O subtilem vero! o miserum denuo Absolutissimum, quo sine suffragio Biblico Amici Dei v. g. Abrahamus, Apostoli & alii, occultis Dei filiis postponuntur! Quinam hi tandem? Denudati illi, quorum amor totus sit *nudus* sine ulla reflexione ad ullam Egoitatem & Proprietatem, qui soli sentiant in se æternæ salutis certitudinem. Subest huic Rigidismo Anti-Biblica ista Deiformitas, cujus respectu Petruccius opinatus est, verum Mysticum plus esse, quam hominem. O vanam & inanem deceptionem, Pythagoræismi, Platonismi ac Stoicismi tenaciter æmulam! DERELICTIO A DEO FACTA. Vel perverse tribuitur homini Derelictio passiva & satisfactoria JESU CRUCIFIXI, utpote qui *μονοτρόπως* hoc tortulariæ divinæ & solus calcavit: vel *Derelictio sui ipsius*, de qua supra in tit. ABANDON, ABRENUNCIATIO &c. aliqua monui, quæ si in Davidica revolutione omnium viarum in Dominum perstaret, laudanda foret; sed cum præter alias scorias etiam hanc eidem affricet Poirettus, quod in ejusmodi perfectione consistat, cujus ratione & Velle & Perficere bonum nobis adjaceant, Hyper-Paulina & Hyper-Apostolica est; adeoque vana & irrita persuasione nititur. Atque ita Mich. Molinosi in excessu peccavit pietas, cum, si cui revelaretur, Deum ipsum absolute damnare velle, eidem injunxit, ut voluntati divinæ etiam usque ad æternam damnationem se resignaret. Impium enim est, rem tam injustam & horridam de Deo vel cogitare. Conf. infra sub voce *Resignatio*. Similiter Derelictio corporis in Cantico Opitiano: So laß den Leib / in dem du bist gefangen / nisi præscindatur a sensu Platonico, sed proveniat & cantilletur falso ex principio, medio & fine Matæologiæ Mysticæ, meretur correctionem: Laß ab die Sünd / in der du bist gefangen. DESERTUM pro devotionis impedimento exponitur, cum in Anachoretis

retis ejusdem fuerit adminiculum. **DESIDERIA** CORPORIS PASSIVA statum inactivitatis appellant, animæque silentium. Contradictionem denuo & ἐαυτομαχίαν observamus rigidorum horum Magistrorum. Desiderare enim & non desiderare nos jubent, seu mavis, desiderare sine desiderio. Et falluntur certe, dum existimant, regenitos sese habere pure passive, cum tamen Spiritui S. cooperentur. Anne enim non Scriptura dicit, quod nosmet ipsos purgemus ab omni contagio carnis & spiritus, quodque omnis, qui spem hanc in ipso habet, ἀγνίζει ἐαυτὸν perinde, ac ipse mundus est? Anne non Abrahamus, Jacobus, David, Hiskias, anne non Hanna mater Samuelis, anne non Maria mater Domini desideria sua maxima cum activitate Deo exposuerunt? **DESPONSATIO** Hoseana venerabilis; at fanatica gradus viæ unitivæ est. **DEVOTIO** Psalmodica exercitium legis & Evangelii; at recollectio interior Molinosiana somnium mentis est. **DEUS** Felgenhauerianus est der rechte essential-Mensch / sonderlich / wie er sich in CHRISTO dargestellt hat: Wir Menschen aber sind nur nach solchem Bilde als eine Abschattierung gemachet. **DIES MYSTICUS** aut meridies, nocti & auro-ræ oppositus, est via unionis, ab illuminatione & purgatione distinctæ, in quo Entheo nostro Mystico contingere putantur spiritualis exaturation, inebriatio, absorptio, exæstuation, unctio, elevatio, illuminatio, gustus, sabbatismus, liquefactio, jubilus, osculum, amplexus, desponsatio, saltus, unio, admiratio. O Satan, Satan, in Angelum lucis transformate, quantopere opus Dei depravatum ivisti? **DIVINISATIO STIFELIANA.** Sic nimirum iste ad B. D. Weberum: Du lästerst meine leibhaftige Gottheit im Himmel und auf Erden / auch die Fülle des ganzen Göttlichen Wesens. Alii stultorum imitatores scribere non sunt veriti, Christianum esse Deum visibilem & corporeum: wolten wir kleine Götter in dem grossen Gott seyn / so müßten wir die Liebe wesentlich werden. **DRACONEM** Apocalypticum idem Felgenhauerus vocat Humanam Christi Naturam, bestiamque ex abyssu ascendentem. θεὸς τῆς λαιδορίας!

EBRIETATEM sive inebriationem fanaticam , quam ad gradum vitæ unitivæ jamjam referebamus , nunc operose describere non vacat. Paracelsitarum Theologia, nimia sub abundantia absorpto vino adusto haud dissimilis est ; ab aliis cum stibio seu antimonio, præpostere & in excessu tam præparato, quam usurpato, solet conferri. ECLECTICISMUS & Indifferentismus religionum nasutam animalium nostrorum Mysticorum sapientiam mirifice pascit. Scepticus quidam recentioris ævi tres ponit religiones eclecticas, majorem, mediam, & minorem: Illam ex Christianismo, Judaismo, & Ethnicismo, vix tamen ἐνδεχομένην, istam ex omnibus Christianorum sectis, quantumvis in occulto, constipandam, ne Socinismo quidem excluso, hanc ex tribus, in imperio Romano valentibus, publice ac solenniter coadunandam effingit. Arbitratur enim, nullam earum esse magnorum nævorum expertem, adeoque abutitur aureolo illo Apostoli effato, quod omnia probanda, &, quod bonum est, tenendum veniat. ECSTASIS Oppeniana, aliæque multifidæ, prolixam hic recensionem non merentur. EGOITAS, Ichtheit/ Eigenheit/ proprietas, denudatio, in unitate amoris consumptio & concrematio eorum, qui omnino sibimetipsis & omni proprietati emortui sunt, renunciantes omnibus, nudoque & imaginibus vacuo spiritu suam ipsorum essentiam transcendentem & excedentes. Quæ est introversio hominis in seipsum, & Purificatio Jamblichiana, in hoc consistens, ut separetur quam maxime animus a corpore, & assuefiat per se esse absque corpore, in secessum versus (vid. jam dicta sub Derelictione, so laß den Leib/ in dem du bist gefangen) liberque a corpore, velut a vinculis. Id quod mors animæ vocatur, Enthusiastica nimirum hujus a corpore solutio ac segregatio. ELEVATIO mentis ad DEUM per cognitionem ejus negativam ab Areopagita larvato ita traditur, ut consistere putetur in ignorance, utque adeo mens in caligine ista ignorantiae Deo uniatur, semetipsam deferendo, & detractione isthac sua perfungendo. Quæ quidem ratio Θεογνωσία potius destruit, quem adstruit, & in magnis verborum

borum fumis nihil dicit. Sic nimirum Weigelius eo devenit, ut DEUM describeret per æternum nihil. Et inter se dimicant, qui talia ptoſtentur, utrum contemplatio illa, quæ fit per negationem, & per abstractionem mentis ab omnibus positivis & incomprehensibilibus Dei perfectionibus, sit actio, an pura passio: utrum sit experimentalis in affectu, an in intellectu. Sunt apinæ tricæque, & si quid vilius istis. EMANATIO DIVINÆ ESSENTIÆ ET EFFLUXUS IN ANIMAM. Quando dicimur genus Dei esse *efficienter*, fallaciam adictio secundum quid admittentes illico pronunciant, hoc esse capiendum *ὑποστασιατικῶς*, quodque omnia ex divina essentia effluant, & in illam redeant seu redundant. Quinimo omnium hominum animas præextitisse, antequam jungerentur corporibus, somniarunt olim tum Ethnicorum, tum Hebræorum Sapientes oppido multi. Unde nata est paradiatribe, quod vel anima Christi ante incarnationem extiterit, quodque Filius Dei jam in Paradiso ante lapsum Adami fuerit incarnatus, & humanam induerit naturam ab ipso Adamo, qui principium fœcunditatis habuerit in semetipso, quod ex DEO emanarit. Nugæ! ENTHUSIASMUS, inde patet, quam horrendum, immane, ingens, & lumine carens sit monstrum; quandoquidem cum Atheismo eatenus paria facit, quatenus Verbo Dei revelato parum tribuit: unde non nisi male feriata, excœcata, a Deo averſa Deoque adverſa gignit ingenia. Hinc prodiit EVA COELESTIS, ex qua Pater genuit Filium: hinc novus Christus, cœlestis & divina Eva, pullulavit. Hinc EVACUATIO INTELLECTUS ET RATIONIS ortum traxit, in eo posita, ut nesciamus, quid sit Deus, ut vel nomen & conceptum Dei ignoremus; hoc unum ut sciamus, quod nihil sit essentia nostræ animæ, quodque hac in vita omnino nihil de Deo cognoscamus. Quæ est omnimoda rationis & reflexionis cujuscunque abolitio. EXCLUSIO, dictitans, Deum solum ita amandum, ut præterea ex entibus creatis nihil vel subordinato amore diligatur; eundem solum ita timendum, ut præterea nihil, ne infernus quidem timeatur; ita solum honorandum, ut præterea nulla creatura, quantumvis Deus

eam honorandam esse dixerit, honoretur. Qui Absolutismus de-
nuo cum rationi sanæ, tum revelationi divinæ contravenit. Ec-
qui enim non honoremus Parentes sub Deo, cum Deo, post Deum?
Ecqui non timeamus infernum, quatenus Deus corpus & animam
infidelium per illum perdere potest? Ecqui non diligamus liberos,
cum ipsa natura *σὺ γὰρ* parentibus inſeverit? EXPERIENTIA est
istud principium Theosophorum, quod imposuit longe plurimis:
unde scandalosa Poiretti distinctio inter Theologiam Scripturariam
& Experimentalem enata. Secretiorem hanc practicam cum Bo-
naventura Theoriæ anteponunt, rati, omnia hic per experientiam
propriam agi, & observationes non vulgares de illuminatione inter-
na, discretionem spirituum, & lumine Dei interno hinc capeſſi. EX-
TERNUS HOMO hic ſubſcribere judicatur Libris Symbolicis & Con-
feſſionibus, imo & peccare ſubſcribendo; at internus non item. Ut
ut ipſe Apoſtolus confeſſionem oris æque exigat, ac fidem cordis;
illis tamen omnia evileſcunt, quæ externa ſunt, utpote quæ inte-
riorem hominem nihil juvent, ſed omitti queant. Tam parvi æſti-
mant œconomiam Verbi & Sacramentorum, divinitus ordinatam.

F.

FAMES. Tametſi eſurientes ac ſitientes juſtitiam a Soſandro
beati prædicantur; Quietiſtæ tamen impedimentis penitiſſimæ
devotionis etiam famem annumerant, & hanc inter ſigna imperfe-
ctionis volunt relatam. Datur quidem apud Amoſum Prophetam
fames, quæ eſt juſta Dei poena & Verbi divini abſtractio; inde tamen
haud videtur ſequi, quod deſiderium audiendi verbum pietati adverſe-
tur, aut devotionem ſufflaminet. FANATICI ſunt, quorum princi-
pium, medium & finem in Prologo hujus Diatribes jamdum oculis expo-
ſui. Ex fructibus, cum dogmaticis, tum moralibus, noſtra hos cognovit
ætas. Præ cæteris inſignes ſunt hypocriſis, arrogantia, contemptus
proximi, impuritas, temeritas, Sacramentorum vilipendium, miniſterii
publici infeſtatio, Confeſſionum execratio, Reformatiſmi novelli pru-
ritus, & plura alia, quibus undiquaque turgent, vitia. Objicis &) *multa*
tamen apud hos legi bona, ſalutaria, imitabilia. Regero, hæc ne-

quaquam Fanatismo, qua tali, & quatenus colluvies omnium hæresium schismatumque ad extremum evadit; verum orthodoxiæ, hoc est, rectæ de rebus divinis sententiæ, tribui debere. 1) *totam Ecclesiam orthodoxam nondum omnes damnasse fanaticos.* Remitto itaque te ad Libros Symbolicos, ubi identidem damnantur; &, si nemo ipsos damnaret, in foro conscientiæ αὐτοκατακριτοὶ forent, Tit, III, 11. Et hanc convictionem internam licet ad tempus non percipiant; evigilante tamen conscientia penetrationem ancipitis gladii per intima viscera experientur, Verbo cum primis coram tribunali Christi majestaticè judicaturò. 2) *solos Hermeticarum & Chymicarum scientiarum gnaros Theophrastum Paracelsum, Böhmiū, Weigelium, aliosque judicare posse.* In promptu est responsio. Si hi & similes Hermetici intra terminalia suæ disciplinæ perstitissent; nemo Orthodoxorum illis dicam scripsisset: Postquam autem extra pomeria suarum, quas sibi arrogant, scientiarum excurrentes, falcem in messem Theologicam immiserunt; ecquis, amabo, jure vitio vertet Theologis cordatis, si officio elenctico, divinitus mandato, adversum eos usi fuere? Dicis gratia, si Böhmius, aut quicunque tandem sub ejusdem nomine delitescunt, docere non verentur, in die H. Schrift sey etlich irrigh Ding hinein-gebräuet / Gott sey keine Person / als nur in Christo / Gott sey dreyfaltig im Wesen; numquid hæc talia ex Chymicis dijudicanda? Num hic viæ unitivæ profundior sectator ac defensor unctionem Johanneam habere putandus? numve haud aliter insanivit, quam saltem apparenter, seu mavis, eo modo, quo Paulus Atheniensibus & Festo insanire videbatur? 3) *universum tandem negotium redire ad meram λογιστικήν, & controversias in verbis modo, eorumq; commoda explicatione, quam rebus ipsis, consistere.* Enimvero dicat sententiam, qui dicere potest, num v.g. hæc de SS. Scriptura & SS. Trinitate dogmata sint tam exigui momenti. Liceat idem nunc pronunciare de nostri temporis litibus, adversariorum, non nostra, culpa motis, quod Mart. Chemnitius & alii Patres Bergenses super certaminibus, decisus in Epit. Form. Conc. cujus caput XII. cum primis Fanaticos & Enthusiastas notat, edisseruerunt. *Mota* (inquiunt)

quunt) illa certamina non sunt λογομαχία, aut de verbis inanes & non necessaria disceptationes: quales oriri solent, cum altera pars alterius sententiam non satis affecuta est: ut quibusdam fortasse in hoc religionis negotio res habere videntur, qui existimant, disputari tantum de paucis quibusdam vocabulis, quæ nullius pene, aut certe non magni, sint momenti. SED RES GRAVISSIMÆ SUNT, DE QUIBUS CONTROVERTITUR, ET PRORSUS TALES, UT ILLIUS PARTIS, QUÆ A VERO ABERRAT, SENTENTIA IN ECCLESIA DEI NEC POSSIT NEC DEBEAT FERRI, NEDUM EXCUSARI AUT DEFENDI. FIDES juxta quosdam horum est ipse DEUS, juxta alios, ipsa Theologia. Indifferentistæ fidem implicitam jactitant, den un-specificirten Glauben / da man gerne alle Wahrheit glaubet / als welcher das einige Mittel sey Friede zu stiften. Aliis sordent tres fidei partes, notitia, assensus & fiducia. Quo nomine ipsam in mera unione consistere clamitant. Effectus fidei charitas, apud Pontificios, Socinianos, Arminianos, Enthusiastas, est ipsa fidei forma. Quare non mirum videri debet, Petrum Pertium, Professore Leidensem, Remonstrantium partibus addictum, in causa Barnefeldina tempore Colloquii Durlaceni exauctoratum, ad Pontificiorum castra transisse. Prima quippe mater hujus transitus fuerat ambitio. Causabatur deinde, ex doctrina Contra-Remonstrantium de fide tria porismata erronea, falsa & absurda necessario effluere: & primo quidem inde sequi, quod omnium Christianorum una numero eademque sit justitia, quia Christus sit unus; deinde, quod omnes Christiani tam sint justii, quam sit ipse Christus; tandem, quod iidem in hoc seculo sint justiores, quam futuri sint in altera vita, eo, quod hic omnes Christi habeant justitiam, illic singuli suam, eamque duntaxat inhæsitam, sint habituri. Adeo periculosum est, doctrinam de fide sinistre imbibisse; hinc nimirum ex errore in errorem facilis datur prolapsio. Sed hæc obiter & perfunctorie.

G.

Gelassenheit / itidem tectorium falsæ & spurix fidei est in

coetibus Pseudo-mythicis. Das soll nun seyn der Glaube/nehmlich eine willige und völlige im Gehorsam bestehende Überlassung und Übergebung sein selbst / eine Einsenkung in Gott / ein Eingang in Gott. Das nennet man Scheinswegen eine Ein- und Annnehmung Christi mit seinem Geist und Kräften / aber mit Ausschluß derjenigen Zuversicht / daß Christus genug vor uns gethan habe / und also nicht eine Annnehmung des Verdienstes / sondern des Exempels und einer so genannten blossen Kraft Christi / die doch ohne sein Verdienst nimmermehr unser werden kan.

Neque vero multum hinc abludit GENERALIS cognitio articulorum fidei: quæ fidem carbonariam gignit, & per ignorantiam potius, quam specialem notitiam venit describenda. Nihilominus illi, qui sub pietatis prætextu, tanquam sub pelle ovina, incedunt, fidem specialem, & particularem notitiam hujus aut illius articuli, carnalem atque cerebrinam esse, vociferantur. Ecqui malum! hoc pacto quilibet nostrum dicere juberetur: Ego scio, cui credo: Ego scio, quod Redemptor meus vivit: Ego scio, quod sit Dominus meus & Deus meus: Ego scio, quod sit Amicus meus, & ego sim ipsius: Ego scio, quod Verbum Ipsius sit in ore meo? Et vero hoc est Verbum fidei, quod suo quisque corde credimus, & suo quisque ore confitemur.

GENERATIO FILII DEI NECESSARIA, ET ANIMÆ HUMANÆ ARBITRARIA, quæ fieri EX ESSENTIA DIVINA creditur. Vox durum sonans in ore & scriptis Antesignani Pseudomysticorum Piretti. Deliquium mentis ille passus Trinitatem nobis non sine delirio consignat. Juxta ipsum quippe Deus Pater secundum se spectatus est facultas quædam vacua, nec luminosa, nec felix. Imo in primo principio abstracto (in Deo) sunt malum, tenebræ, ira, regnum infernale. Ut Pater porro in divinis lumen & beatitudinem suam inveniat, necesse est, ut intra seipsum producat Filium, ut in ejus facultate intellectiva nascatur lux; & huc illud pertinet Johannis: Lux lucet in tenebris. Tunc tandem nascitur Amor, h. e. tertia Persona Trinitatis, quæ est Acquiescentia Dei Patris, ejusque gaudium ac fruitio ineffabilis. Quem amo-

rem

rem si non produceret Deus Pater, in æternum esset miserrimus, nunquam secum contentus, sed in perpetua anxietate & in cruciatibus vivens. Præstigiæ hæ sunt Böhmiæ, & a processu regenerationis nostræ Personarum divinarum actus personales & modos subsistendi extrema cum temeritate describunt. Quoniam enim (ajunt) anima in regeneratione luce indiget; ideoq; etiam Deus Pater in generatione lucem & sapientiam suam accipit a Filio, sicut Filius Dei est lux fidei in regeneratis. Et porro, uti amor, acquiescentia, tranquillitas, gaudium in regeneratis est Spiritus Sanctus; Ita idem Spiritus S. amor, acquiescentia & lætitia est in Deo Patre. GRANUM DEI-STICUM, das eingesäete Senff-Körnlein / welches dem von außen hinein-gebrachten Glauben entgegen gesetzt wird. Alii scintillulam nominant, omnibus hominibus implantatam: Barclajus semen, lumen, verbum internum: William Caton Geist/ Wort/ Sohn/ Ebenbild/ die Hand/ den Finger/ die Weisheit/ den Willen/ das Licht oder Gemüth Gottes / oder / wie man es nennen will. Weigelius im Gulden-Griff/ das Wort / scribit (quod antea librum internum appellaverat) ist die Weisheit Gottes im Menschen; Es ist das Bildniß Gottes im Menschen; Es ist der Saame Gottes / das Gesetz Gottes / Christus / Gottes Reich; Es ist das Wort des Lebens in uns. GUSTUS FANATICUS est gradus viæ unitivæ, sine fide, & post immediatum Dei illapsum in animam perceptus, experimentalis, ita tamen, & cum ejusmodi paradoxo, ut experientiam dicant principium notitiæ, non notitiam experientiæ.

H.

HALATIO, radius & imago divinæ virtutis putatur esse Sophia, das Hauchen / Strahl und Bild der Göttlichen Kraft / ein dreyeinig Hauchen / nach welchem Gott aus den 7. Quell-Geistern der Grund Lehren Einigkeit den dreyeinigen Himmel gemacht habe. Quod denuo est mysterium Böhmicum, quo castius interdum ipsimet etiam Ethnici fuere locuti. HERMAPHRODITUM fuisse Adamum, principium foecunditatis in semetipso habentem.

bentem, offendiculi plenum dogma Poiretti est, quod cum Weigelianis & Böhmiānis commune habet. Frontem perfricant amētes istiusmodi Dogmatistæ, &, cum semel verecundiæ limites transgressi sint, gnaviter impudentes permanent, suamque inebriationem ebulliunt pudendam. HOMINIS TRES PARTES ESSENTIALES ita in vulgus Enthusiasticum percrebuere, ut non nemo Trinitatem humanam inde exsculpere fuerit conatus. Quin furibundus Autor Tractatus Tutonici, des hellenchtenden Herzen: Spiegels / hanc trichotomiam loco baseos aut fundamenti posuit, ut totam maniacæ Theosophiæ suæ machinam ei superimponeret. Et vero quid frequentius est, per spiritum non superiorem quandam intellectus & voluntatis facultatem, quæ circa spiritualia versatur, ab amatoribus horum dogmatum intelligi, sed aliquid intimius anima, intellectu & voluntate, aliquid sublimius fide, aliquid excelsius notitia fiduciali, divinitus excitata & revelata, quo res divinas homo apprehendat? Quæsit, quid sit illud? cum ignarissimis scire sese profitentur, aut certe dicere & ex Verbo Dei probare non possunt.

I.

IDEAM HOMINIS MYSTICI multi in eo positam volunt, ut Platones redivivos, imo & Stoicos, Absolutissimum fati sui tuentes, nullo negotio animadvertas. Evacuatus esse putatur Mysticus noster ab omni affectuum strepitu, ab omni tum intellectus, tum voluntatis operatione, legi factorum adamantinæ astrictus, nulli factori oborto cedens, aliorum injurias & contumelias exantlare impense desiderans, tam rationi, quam divinæ revelationi, in Verbo expositæ contraria summa cum prurigne pertendens, omnem amorem sui ipsius, quantumvis sub Deo a nobis ad Deum ipsum jubentem ac præ nobis amandum dirigatur, & ad æternam nostram ipsorum salutem feratur, abominans. JEHOVANI, audiunt Oligero Pauli, Visionistæ Dano, Philadelphi, ex Christianis & Judæis compositi, coetus Ecclesiastici. IGNIS, gradus viæ unitivæ sine Verbo accensus: prout etiam ILLUMINATIO SINE VERBO, immediata revelatio JESU CHRISTI in anima Rosenbachio vocata; irradiatio solis Kuhlmanno visa; cui refractio radiorum

diorum solarium putata ejusmodi lumen, per quod in tertium usque
 coelum raperetur. Similia pene somnia, quantumvis extra Parnas-
 sum, obrepserunt Antoniae Bourrignonae, Poiretti Magistrae,
 quam Acta Eruditorum Lipsiensium nobis operosius dedere jam pri-
 dem descriptam. Hæc ipsa IMMEDIATA OPERATIO DIVINA,
 & non Scriptura, non Verbi externa prædicatio, est principium
 Theologiæ Pseudomysticæ effectivum. Unde emerfit ista, quam
 notavimus, inter Theologiam Scripturariam & Mysticam, ἀντιδια-
 ρεσις. Atque ita ex ipsis Scripturæ notionibus non possunt non
 fieri ερεβλόμεναι dictiones, Satana evadente Dei simio. IMMER-
 SIO ESSENTIALIS RUSBROCHII IN SUPERSUBSTANTIA-
 LEM ESSENTIAM. Hanc qui subit, etiam juxta Ludovicum de
 Ponte in tergemina Dei contemplatione defigitur. Intuetur pri-
 mo Deum ea ratione, qua concipitur fuisse ante mundum: deinde
 contemplatur eundem ex operationibus, non externis, sed quæ in
 ipso Deo resideant, & prout ipse cum attributis suis est omnium perfe-
 ctionum perfectio. Elevari itaque hoc pacto mens existimatur ad spe-
 culandam incredibilem cum ἀνταρξείᾳ, delectatione ac gaudio sapien-
 tiam, bonitatem, misericordiam, justitiam, omnipotentiam & amo-
 rem Dei. Et hæc quidem immersio isthæc videri poterat opta-
 bilis laudabilisque, dummodo mens non læva foret, neque malum
 nasceretur ex quolibet defectu. Tertius enim modus contemplan-
 di Deum altius ascendit, & magnum illum Deum in supramundana
 illa eremo sive solitudine aspicit, essentia quidem unum, sed perso-
 nis trinum. Quasi vero Deus, si, ut ante conditum mundum ex-
 titit, spectatur, non ita veniat spectandus, quatenus unus in essen-
 tia & trinus in personis est. Præterea percontari lubet, cur Moli-
 nosus, qui sibi videbatur Deo penitus immersus, ex hac considera-
 tione Humanitatem Christi, in consortium SS. Triados assumptam,
 excluferit, neque actum amoris erga illum, quia sit objectum sen-
 sibile, crediderit venire eliciendum. O caliginosam & impiam im-
 mersionem! IMPECCABILITAS putatitia accedit, qua mire sibi
 abblandiuntur sanctuli nostri. Nisi vero ἀνανάρτητος fuit Teresia,
 D magna

magna evomens odia in primos nostræ Ecclesiæ Reformatores. Hoccine fuit subsistere in quiete & resignatione? Hoccine fuit omnia relinquere Deo dijudicanda, dirigenda ac determinanda? Nisi porro Kempisius, imagines & statuas colens, Mariolatra, Sanctos & Angelos invocans, a cultu creaturarum in anima sua quieverit, aut nisi Taulerus, missalis idololatriæ sordibus conspurcatus, ab omni labe fuerit immunis. Laudavit eum Megalander Lutherus, ut didactice loquar, in tantum, sed non in totum. IMPRESSIO, die Ziehung der Begierde zum Wesen/ sich qualificiren/ sein Wesen und Leben inqualiren. IMPULSUS, impetus, qualem Vates gentilium sensere, declamantes apud Nasonem:

Est DEUS in nobis; agitante calescimus illo:

Sedibus athereis Spiritus ille venit.

INACTIVITAS, cessatio ab omnibus mentis cogitationibus Quietistica, eremi mysticæ, secessus, otii, solitudinis aliisque technicis istiusmodi vocabulis adhuc insignita. INDIFFERENTIA dicitur resignatio, mortificatio nostræ voluntatis ac desideriorum, silentium desideriorum, sacrificium spirituale, quo nos Deo immolare jubemur. Petruccius aliique Rigidistæ statuunt, Indifferentiam isthanc pertinere ad naturam & intrinsecam constitutionem orationis, cujus ratione Orans Mysticus nihil quicquam in precando desiderare debeat, & tamen precari. O dirum oppositum in appposito! Purissima quippe Indifferentia censetur, si tali in statu mentis orans ne quidem æternam salutem a Deo petat. Sic orasse arbitrantur etiam Catharinam Senensem. Anne vero malum! ita quoque oravit Christus, cujus vestigia in orando tutissime sequimur? Fuitne illi indifferens, cum animam in cruce in manus Patris commendaret, essetne illa in ejus manibus, an non? Eccur itaque nos, orationem ejusmodi passivam æmulando, indifferentes simus, utrum damnari, an salvari, malimus, cum Salvator noster indifferentiam istam minime omnium exercuerit? Eccur una cum Mystica Chantalia, cum Teresa a Confessionibus, cum Gregorio Lopezio, cum Balthasare Alvaresio dicat moribundus: Si placeat Deo, domicilium mihi perpetuum assignare in infer-

inferno, equidem contentus ero. At at! Deus noster bonus est; non vult mortem peccatoris; sed ut convertatur, & æternum vivat. Moses quidem certe, deleri ex libro Dei cupiens, non aluit sacrificium amoris nescio cujus indifferentis, sed misericordiæ flagrantissimæ erga populum Israeliticum. Nec in Paulo, qui desiderat anathema esse pro fratribus, reperta fuit ista indifferentia amoris erga Deum, sed potius excessus amoris erga fratres suos secundum carnem. Proin grande delirium Mysticorum est, & absurdissimum omnium absurdorum, quod ne quidem visio beatifica augeat amorem Dei, verum sit indifferens & absolutum quid. Fratrem certe, quem videmus, diligimus; anne non multo magis Deum? Cæterum de Indifferentia Philadelphica consuli potest Diatribe nostra de Neutralitate religionum. INFERNUM aliqui non pro incentivo amoris erga Deum, sed pro impedimento ejusdem interpretantur. Inferni fundamentum, quod in anima inest, basin æternæ beatæque vitæ solidissimam Poirettus vocare non erubuit. Inferni timorem penitus abdicare Novatores nostros, jam monuimus, oblitos, frugicives timere innocenter carcerem, & tamen diligere pios Magistratus posse. Alii descensum hunc mysticum pœnitentis peccatoris ad inferos ad statum contritorum, quatenus Christo Mediatori per fidem nondum inserti sunt, restringere annituntur, in quo etiamnum sint *Φίλαυτοι*, idololatræ, & sic impœnitentes, atque ex amore sui ipsorum justitiæ divinæ adversantes; unde acquiescant plenissime justitiæ divinæ, ejusque sanctitatem celebrent, si per hos cruciatus esse debeant victimæ justitiæ Dei vindicativæ. Verum si hæc explicatio firmo stat talo, tum α) pœnitentes erunt simul impœnitentes, imo idololatræ propter amorem sui ipsorum. β) acquiescent plenissime justitiæ divinæ, & tamen eidem simul hoc ipso ex philautia adversabuntur, eo, quod per fidem Christo Mediatori non sint inserti. Neque enim plenissima ejusmodi acquiescentia consistere potest cum adversitate & pugna contra justitiam divinam: γ) celebrabunt Dei sanctitatem ita, ut isthæc celebratio Deum magis offendat & ad iram provocet. Nimirum lex iram operatur; & possibile non est placere

Deo sine fide. Quin hæc ipsa celebratio non potest dirigi ad gloriam justitiæ Dei; sed potius contritio fidei expers est fuga Dei, est terror legalis, ac multoties in desperationem degenerat. δ) Ecqui idololatra, ex semet ipso idolum faciens, & fidei expers, sanctissimo justitiæ divinæ dictamini acquiescet? Quin fugit potius Deum iratum, ceu innui, utpote qui est ignis consumens ac terribilis. Lex etiam nullam acquiescentiam in eo, qui Christo per fidem non est insertus, excitat, verum eidem potius maledicit. ε) Confunduntur nunc ea, quæ contritioni solitariæ vendicanda prius statuebantur (Qualis enim, obsecro, est illa tristitia, nisi dolor secundum mundum, quæ mortem operatur atque æternam damnationem) & quæ contritioni salutari, quæ ad salutem est, quæque cum fide salvifica in Christum conjungitur, tribui certo sensu certaue sub limitatione poterant. Atque ita ζ) implicat, posse aliquem priore modo contritum celebrare *θεοαγαπή* sanctitatem & justitiam divinam. Quicquid enim non est ex fide, peccatum est. ζ) Nihilominus implicat, posse aliquem, posteriore modo contritum, in foro conscientie interno coram facie Christi, simul Evangelice apprehensi, sese ut victimam justitiæ divinæ infernalem cum acquiescentia reputare; sed potius opus est, ut hic sese hæredem æternæ salutis certissimum ex testimonio Spiritus Sancti, per Evangelium lato, agnoscat. Antinomismum alias incurremus manifestum, si hosce limites transilire sustinuerimus. INFALLIBILITATEM imaginariam perinde exhibitant cordatiores, ac impeccabilitatem istam, super qua paulo ante epicrisin tuleramus. INFUSIVA ORATIO in Theologia cordis, prout vocatur, contradistinguitur orationi meditativæ seu discursivæ, in qua intellectus plurimum sit operatus, & affectivæ, in qua voluntas plurima præstet. Cæterum in oratione infusiva intellectus neque intelligit, neque voluntas vult; sed datur vacuum mysticum, mera passivitas, & annihilatoria sui quies. Hic ergo Deus ita omnia agere putatur, ut pios motus etiam sine piis motibus excitet. Qui si non est de novo Quakerismus in Quietismo, nescio, quid aliud sit, aut appellari mereatur. INGRESSUS AD INTERIORA, non Asaphicus in Sanctuarium, sed ecstasticus in adyta cordis, superstitione & ele-

Otio cultu effascinati, convenit cum eremo & solitudine animæ pa-
 rabiblica, quam supra jam reprehendebamus. Ingressus ad Deum,
 der Eingang / das Eintreten in Gott / nuncupatur etiam introi-
 tus in cubiculum, in die Braut-Kammer / quantumvis juxta alios
 hæc gradibus suis discernantur: itemque introitus in caliginem di-
 vinam, qui eo ipso, dum Deum scimus, in ignoratione ejusdem con-
 sistere putatur. Quæ sunt hominum in otio negotioforum, & al-
 tiora viribus sapientium, ineptiæ; juventuti, ne omnia alia capessat
 præjudicia, identidem explicatius proponendæ. Horum facit IN-
 SPIRATIO BOEHMISTICA; horum INTELLECTUS PENE-
 TRATIO, LIGATIO, EVACUATIO: Horum INTELLIGENTIA
 UNIVERSALIS DEURHOFFIANA, fato fatuo & brutali obnoxia,
 & incassum pro summa perfectione venditata, reduci queunt. Hor-
 sum aggregantur INTERNA, in antithesi ad externa. Talia sunt
 apud ipsos internus homo, quem sibi persuasum habent esse Spon-
 sum Cantici Canticorum, cui vendicant internam vitam, externæ
 oppositam, quique non subscribit Symbolis & Confessionibus, quan-
 tumvis homo externus fidem iis juratoriam addicat, & hanc sub-
 scriptione propria faciat testatam: Interna pax, seducens ita anima-
 tos ad secretiorem arrogantiam & merum Pharisaismum: Internum,
 insitum, naturaliter implantatum verbum, quod ipso etiam revelato
 sanctius esse credunt, & religiosius venerantur, agentes, man solle
 an der Heil. Schrift nicht hangen bleiben. Internus mundus,
 welche (innere Welt) sey eine Göttliche Wesenheit / daraus die
 eußerliche Welt nur eine Außgeburch genennet werden möge:
 Internus Baptismus, Interna Coena, cum rejectione externi Baptismi,
 & externæ Coenæ; siquidem hæc visibilia Sacramenta ad essentiam
 Christianismi ne quidem attingere judicantur. INVISCERATIO est
 transsubstantiatio hominis devoti, seu mutatio passiva in substan-
 tiam divinam. INVITATIO AMICORUM DEI non per Verbum
 Evangelii κατ' ἔξω, verum κατ' ἑσω, intro ET ab intra. IRRA-
 DIATIO CHRISTI IN ANIMA, veterum Anabaptistarum &
 Schyvenkfeldianorum inane delectamentum & vanissima gloriatio,

quā semen Verbi etiam ante conversionem homini inspirari autumaverunt, atque adeo Spiritum Christi contingere homini sine Verbo externo docuerunt. JUBILUS, non Sanctorum apud Prophetas, neque veterum Christianorum, cum subsultu in fine precum conjunctus, sed ex raptu mere enthusiastico profectus, JUDÆORUM CONVERSIO CHILIASTICA, SIMULTANEA, ACTUALIS, UNIVERSALIS, ante diem extremum futura, una cum opinionibus Judaismo confinibus conclamatum Pseudomythicismi suscitabulum & fomentum est. JUSTIFICATIO DUPLEX, una per sententiam, altera per executionem sententiæ divinæ, quæ in reali absolutione peccati & expulsionem ejusdem e subjecto consistat, quæque adeo sit ipsa sanctificatio, eine hergestellte Heiligung / da wir die Gerechtigkeit essentiell in dem Wesen Gottes finden müssen / item eine Frommmachung / item efficientia justitiæ in nobis ante justificationem productæ, quæ est interpolatio Osiandrismi, confundens simul emundationem a peccato, per Sanguinem Jesu Christi factam, cum purificatione ea, qua nosmet ipsos mundamus; & anteriora posterioribus insubide postponens. Quin etiam a spiritibus novellis JUSTITIUM RATIONIS ET SENSUUM jactitatur, esse omnimoda intermissio actuum facultatis animæ rationalis & sensitivæ, retrahens hominem a cogitando, volendo, videndo, audiendo, gustando, tangendo & olfaciendo quælibet exteriora, conveniens cum introversione ejusdem in semetipsum; cum tamen Scriptura nusquam jubeat, quod in devotione omnem omnino amittere debeamus sensum; sed fides potius ex auditu procreetur; & sancti homines in Scriptura non sine magna sensuum interiorum & externorum commotione, spiritusque jam exultatione, jam contributione, Deo servierint:

K.

KABBALISTICA THEOSOPHIA. Nolo equidem hic illam ex instituto denudare: prout Arbor ejusdem, ab Hackspanio nostro depicta, ab *Ensofph* usque ad *Adonai Malcuth* per *Ehjeh Cether*, *Jah Chochma*, *Jehovah Binah*, *El gedolah* (Reuchlinus pro gedolah posuit chesed) *Elohim gebhurah*, *Jehovah Tiphereth*, *Jehovah Zebaoth* *Nezah*

zab, *Elohim Zebaoth Hod*, & *El Chai Jesud*, protenditur. Hypothesis Platonizans a Recutitorum minus recte sentientibus Magistris assumpta pridem est, quod essentia divina cum attributis suis in omnia entia creata, non tantum ut causatransiens, sed & immanens influat, ita quidem certe, ut esse, fieri & operari horum non modo per actionum productionem & conservationem effectivam, sed & per emanationem sephirothicam & ingredientiam constitutivam, inde dependeant: ut adeo Adonai Malcuth, item Chai Jesud non modo vivificet, fundet & gubernet hoc universum, tanquam sui effectum, sed etiam tanquam sui partem aut compartem; utque adeo unica duntaxat existat substantia, quæ Deus sit; & præter eam nulla: hæc autem varie modificetur, & vel extensa, vel cogitans, vel perfecta, vel imperfecta sit, atque hoc modo omne ens creatum nihil sit aliud, quam essentia Dei modificata. Architectus immanium horum absurdorum fuit Benedictus Spinosæ, quem tamen defensitant alii, causantes, eum vocabulo Dei duplici sub notione usum fuisse: aliter quippe hunc loqui de Deo in se considerato, quem Cabbalistæ *Ensofph* appellent; aliter de Dei prima emanatione, quam Hebræi nuncupent *Adam Kadmon*: non de isto interno, sed de externo hoc Deo Spinosam ista enunciare: de hoc quoque vere dici posse, quod, quicquid existat, Deus sit: cæterum Deum non realiter, verum solo conceptu a mundo differre, & res creatas esse duntaxat expressiones in existentia factas earum veritatum æternarum, quæ in Deo sint qua essentiam, seu mavis, mundum esse expressionem existentialem divinorum attributorum & essentiæ, ita, ut præter omnes res creatas simul sumptas nihil reale detur, quin Deus dici possit, solusque adeo conceptus Dei universalis remaneat. Stante igitur hypothese isthac, mundus erit naturæ divinæ necessarius & immanens effectus, perinde, ac sequitur ex natura Dei hoc, ut Deus semetipsum intelligat, ametque; & hoc universum poterit dici Deus manifestatus. Ita illi. Miror certe, Catones, alias maxime austeros, hypotheseiomania huic blasphemæ aures patefacere. Cui tandem me similem pronunciabitis, mortales? dicit Altissimus,

simus. Num igitur ex creatura Creatorem, ex rana, mure, lapide, imo ex ipso Diabolo Deum efficere fas est? Num ex Creatore creaturam? Num duos tandem constituetis Deos? Num Deum in Non-Deum transmutabitis, & Atheismum introducetis? Num vero Deus haud dicitur ὁ ὢν, & creaturæ τὰ ὄντα? Num haud dicitur τὸ Πνεῦμα, & Creaturæ τὰ πνεύματα? Ecqui ergo Angeli poterunt esse Dii proprie sic dicti? Ecqui mundus poterit esse Deus? Num **ⲓⲣ** in diluvio interiens fuit ipse Deus? Num tollere simplicitatem Dei ita convenit & mutabilitatem? Inferre porro e sacro lubet codice: Si Deus est rerum omnium causa immanens; equidem non reperio, qui τὰ ὄντα creata fuerint ante creationem μὴ ὄντα, ac τὰ φαινόμενα antehac fuerint μὴ φαινόμενα. Arguo: Si creaturæ ab æterno non fuerunt, seqv. quod nec in essentia Dei fuerint ab æterno; & per necessariam ἀκολούθησιν nec essentia Dei earum causa immanens esse potest. Apparet autem hinc, ecqui Kabbalismus iste & Spinosismus Leenhofianus Censorinis alias longe severissimis arrideat. Fundamentum enim Enthusiasmi Platonici, quo in sinu gaudent, & quem præter se omnes ad unum Dissidentes ne quidem percipere arbitrantur, ille sternit. Imo vero & originem idololatriæ, & fœdum gentilissimum ostentat. Si enim omnia ex essentia Dei ita pululant, ut Deus sit cujuslibet creaturæ principium internum, causa immanens & pars essentialis; E. cum Ægyptiis etiam allia, canes, feles, serpentes &c. adorare debemus. Frivolum itaque est, cum Spinosa Kabbalístico per naturam naturantem intelligere unicam illam substantiam infinitam; per naturam vero naturatam intelligere substantiæ hujus modos, realiter a substantia illa infinita non differentes, sed per emanationem sephirothicam inde fluentes, adeoque cum illa ejusdem essentiae. Temerarium quoque, creationem ex nihilo, & substantiæ finitæ existentiam cum eodem inficiari. De Sephiroth nihilofecius tralatitium est, quod cum Autore Præfationis in librum Schaare quidam opinentur, proprietates divinas ita nuncupari a puritate & claritate, ex significatione Ex. XXIV, 10. *Opus lapidis Sapphirini.* Quemadmodum enim in

relucida conspiciuntur formæ: Ita secundum Cabbalistarum tradita Sephiroth sunt typus omnium entium. Et quemadmodum res conspiciuntur in relucida sine ulla additione: sic conspiciuntur omnia in istis Sephiroth sine additione. Optimi sunt Cabbalistsæ Christiani, Christum cum cruce sine ulla σκολιοδοξία venerantes & colentes, in quo instar Sapphirorum supereminenter Corona, Sapientia, Intelligentia, Magnitudo, Fortitudo, Decor, Victoria, Gloria, Fundamentum, & Regnum emicant ac refulgent. Quandoquidem, canente Fortunato,

*Vexilla Regis prodeunt
Fulget crucis mysterium,
Quo carne carnis conditor
Suspendus est patibulo.
Arbor decora & fulgida,
Ornata Regis purpura,
Electa digno stipite
Tum sancta membra tangere.
Beata, cujus brachiis
Seculi pependit præmium;
Statera facta est corporis,
Tulitque prædam Tartari.*

L.

LÆTITIA, ex errorum fanaticorum seminibus enata, quidvis potius aliud, quam lætitia Spiritus Sancti est. Etenim si contemplantur deponunt omnes affectus; deponent etiam gaudium, præfente voluntaria actuum nostrorum denudatione, abdicatione, divulsione, expropriatione, exspoliatione, evacuatione. Quasi vero concupiscentia originalis in homine id permittat, ut omnes exuat passiones; & quasi beatitudo regeneratorum inchoata etiam in hac vita expers gaudii esse, & mens in Deum suspensa, aut in fruitione ejus tanquam summi Boni defixa, sine gaudio manere queat. Aliter Maria, cujus spiritus exultat in Deo Salutari suo. Aliter David, qui cum filiis Core suspiravit orando ad instar cervi, ad fontes aquarum anhelantis. Quin haud paulo horribilius est, si qui super nulla

E

re,

re, nisi propria super desperatione gaudendum, omneque adeo desiderium beatitudinis deponendum esse, rentur. Stoica hæc est lætitia non-lætorum; & absonum dictu, quod verus Christianus per totam vitam sine solatio esse debeat. Increpet te Dominus, o Satan Mystice! Intensus nimium nequit haud disrumpier arcus. Quin cor& caro nostra exultet in Deo vivo, & spiritus noster cum Maria tripudiet in Salutari nostro. Etenim ipse Salvator mandat: Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit perfectum. Et Paulus Philippensibus geminum imperat gaudium. **LIBERTAS IN ORANDO** est perfectio animæ putatitia, qua sibi persuasum habent Libertini, omnes cogitationes, quæ sibi succurrunt in silentio & quiete talis orationis, nihil esse, nisi lumina & inspirationes divinas; & quia sint ipsius Dei lumina, ideoque non subiecta esse ulli legi. Unde accidit, ut credant, omnia esse sibi permissa, quæ in mentem & spiritum sibi incidant. Talium hominum spiritus, ubi vult, flare, & neutiquam redhibendus aut coercendus esse putatur: ut adeo, si errent, nullum alium admittant errorem, quam & naturaliter & supernaturaliter insuperabilem. Hanc quidem certe Episcopii & aliorum excusationem pro Libertinismo Anabaptistarum vulgo afferri constat. **LIGATIO INTELLECTUS, VOLUNTATIS ET SENSUUM**, est status orationis mere passivæ, in qua orans nihil omnino agere, nullum motum in sensibus, nullum in intellectu, imo nullum quoque in voluntate habere; sed ab his omnibus absolute quiescere debere judicatur: quandoquidem operationes omnes sensuum externorum & internorum mentem impediunt, quo minus possit Deum caste & pure attingere; præterea per tales facultates atque potentias objecta nimis materialiter proponantur, cum tamen Deus sit adorandus in spiritu & veritate. Hoc est, devotio, pura in Deum tendentia, & sequens cum Deo unio debet esse mere spiritualis: nec juxta τὰς φιλοτοιχίτας actiones phantasiæ, sensus communis, aliive actus mentales & vitales cum orantium mortificatione & annihilatione deificatoria stare queunt. In-crustatio certe hæc magna est, quæ vel acutioribus ingeniis, extra cancellos Verbi revelati semel abstractis abreptisque, per hujusmodi
illicia

illicia & fistulas dulce canentes imposuerit. Sed nihil dixerim de eo, quod vel Philosophice ἐκ τῶν ἀδυνάτων sit, ut homo vivus, in quo vitales operationes sese legitime exerunt, ligaturas ejusmodi suæ phantasiæ & communi sensui injicere valeat, vimque inferre sensibus propriis, tum internis, tum externis, ut iisdem uti per annum, nedum per totum vitæ superstitis intervallum, nequeat. Fallor enim, an captivationem phantasticam & rationis & sensuum sub obsequium fidei, etiam contra mentem Apostoli, Rigidistæ illi mihi reponent, &, statum controversiæ immutando, urgebunt, satius esse, sceleratorum hominum sensus esse constrictos, quam adeo impune ac licenter peccare. Enimvero cum Scholis Orthodoxorum hoc in præsentī inculco, & pie expendendum sisto N) quod Christus, orationem Dominicam, ceu perfectissimum omnium orationum Christianarum exemplar, nobis præeundo, ne jota quidem de hac passivitate posuerit, neque alibi vel præceptum, vel promissum super ea scriptum reliquerit. 2) quod orans per hanc ligaturam omnium animæ operationum fiat non-orans. Arguo enim: Si anima, in tali passione constituta, plane nihil est proprie loquendo: sed Deus ipse, in quem transformatur sic orans homo, omnia agit; tum invicte sequitur, aut, quod non homo oret, sed Deus ipse in homine, aut, quod homo, Deum adorando, adoret seipsum. 3) quod externa sensoria, oculi, aures & lingua, dum in usu legitimo ponuntur, devotionem non impediant, instar multorum exemplorum docent Apostoli, beati a Christo prædicati eo, quod Christum oculis viderent & auribus audirent; id quod certe sine devotione non factum. Et vero ex horum numero Petrus in monte, Christum clarificatum videns, sese devotum fuisse, ipsemet testatur. Neque etiam Jobus, oculis Deum Goelem suis intuens, devotione carere, aut ab eadem per ocularem visionem impediri, putandus est. Imo si externi sensus omnino impedirent internam devotionem, ecqui rationabilem & spirituales cultum Deo offerremus, corpora nostra Deo, tanquam hostiam viventem, sanctam & Deo placentem immolando? ecqui Deum in corpore nostro glo-

rificare juberemur? ecqui piorum corpora audirent Spiritus Sancti templa, si omnis spiritualitas orationis ac unionis mysticæ tolleretur per materialia? Ohe! quæ, qualis, quanta mentem subit effasciatio, si Molinosus & alii ab objecto orationis passivæ omnia objecta materialia, etiam Christum, ejus passionem, mortem, resurrectionem, vulnera, Sanguinem, summa certe incentiva precum & amoris divini, rejiciunt? Hoccine non est enecare ac jugulare unico ictu omnem orationem Deo placentem? Frustra tandem a talium Evchetarum defensoribus obtenditur distinctio, quod Christus summus sit Deus per essentiam; anima vero deificata sit Deus per gratiam; quandoquidem miscetur in hoc posteriore asserto & confunditur gratia immediatæ identificationis, de qua controvertitur, cum gratia mediatæ conversionis ac regenerationis, ex qua *θεωσις* ista nullo jure elicitur. Imo & gratia imaginis Dei accidentalis, in nobis instauratæ per Christum, gratiam imaginis substantialis, nobis collatæ, haudquaquam infert. **LINGVA NATURÆ BÖHMIANA**; petulans & ipsa delirium est, adeoque tum *αἰσθήσεως*, tum *κολάσεως δεόμενον*. Ecquis enim magna mysteria in tam putido commento quærat, illamve linguam Böhmiō a Spiritu S. communicatam cum Heinricho Moro existimet? Quin navigatione ad Anticyras & helleboro opus habuit sutor Görlicenus, quando, crepidam & calceos tractans, gallorum, canum, avium, luporum, imo omnium animalium voces sese callere, confidentius asseveravit. Alii hanc linguam naturæ ad argutias Cabbalistarum revocare amant, quibus seductus naturam pro Deo habuerit, Trinitatem naturalem crediderit, & sic linguam naturæ jactitarit. **Fabulæ! LIQUEFACTIO**, die *Zerschmelzung* / qua totus homo purum putum evadit nihil, proprie sic dictum, ejusdemque integra substantia proprie loquendo transmutatur atque convertitur in substantiam divinam, sive mavis, cum Ipsi loquar, divinizatur, perinde, ac substantia ceræ in ignem, aut particula terræ in mare, dissolvuntur. **LITERA MORTUA**, hoc est, ipse literalis & a Spiritu S. directe intentus Scripturæ sensus, quem occidere illi putant, cum tamen sola Lex, Evangelio contradistincta, & prout infirmatur a carne,

carne , occidat ; neque Cainus , fratrem occidens , illico fuerit mortuus. Seb. Francus & alii succenturiantur , afferere non veriti , die Schrift sey ein lebendiger Tod / wo man nicht Gottes Wort hinein trage : sie sey nicht die Seelen-Ärgney. Tam misere ipse sensus Scripturæ literalis cum usu literalis , hoc est , carnali confunditur , & Verbum Christi forinsecus prædicatum , quod Spiritus & vita , quod potentia DEI est , a Scriptura ipsa divellitur. LITIGIVM , das böse / so Gott zur Welt gebracht / Manichæorum istud principium , quod vesana plurium cohors etiamnum amplectitur , contendentium , DEUM ex duobus principiis contrariis omnia produxisse , æternisque dissidiis , inter se pugnantibus , facta commiscuisse , & in partes asciscendum istud Apostoli , quod non spiritum mundi , sed Spiritum ex DEO acceperimus. Enimvero Spiritus ex DEO utique est Spiritus Sanctus , qui principium omnis boni est ; at per spiritum mundi intelligitur spiritus tenebrarum , quem cum Spiritu ex Deo temperatum et commixtum esse , minus caste asseverant insanientis sapientiæ æmuli. Evidenter quippe Paulus hos duos spiritus inter se dirimit , non autem combinat confociatve. LUMEN IMMEDIATUM , INTERNUM , PHILADELPHICUM , essentiale , quod quis sentiat sine sensu , percipiat sine perceptione , denuo ἀνεκείμενον ἐν ἀποκαταστάσει est. Ecqua enim , ordinata de potentia DEI loquendo , LUX sine Verbo homini per quascunque ipsius præparationes & opera contingat ? Lumen Scripturarium Rathmanni , extrinsecus adveniens Scripturæ , itidem a re-ctiora docentibus improbatur , utut subinde resuscitetur & reviviscat in nonnullorum subselliis dudum solide explosa sententia , es habe die H. Schrift keine Erleuchtungs- und Befehrungs-Krafft in- und bey sich / sondern sie sey an sich selber ein toder Buchstabe ; wann sie aber gelesen / oder erkläret und angehört werde / so komme ihr solche Krafft von außen zu / vom Heil. Geist / eben wie ein Beil keine Krafft Holz zu hauen in sich hat / sondern solche von außen bekommet / wann es der Holzhauer mit der Hand ergreiffet / und damit hauet : im übrigen sey in des

Menschen Herz ein solches Licht / daraus die Befehrung fließe / und komme die H. Schrift / als Gottes Wort / nicht in die Seele des Menschen / auch sey Christus bloß objective und significative in der Schrift zu finden.

M.

MAGNIPHOSAURUS, anima mundi, Das geistliche Wesen aller Diene ab Eoptis sacrorum Mysticorum, videndo minus videntibus & intelligendo minus intelligentibus, vocitatur. Reducere huc amant Theosophi pactum Veteris & Novi Testamenti, & somniis multijugis Böhmi palliandis utramque facere paginam. Traduntur hic MANIFESTATIONES INTERNÆ Autoris Theologiæ Comparativæ, quas Spiritui Sancto tribuit, quæque, in deterius semper ruente seculo, ab irrogenitis percipi non potuerint; quo nomine modus docendi homines de voluntate DEI per verbum externum, idque satis crassum, corporeum, & per sensus demum externos in mentem penetrans, a Deo in subsidium vocatus fuerit. Neve id sine ratione docuisse videatur Impostor, causatur, vocem Spiritus Sancti lenem esse, tranquillam ac submissam, levi sibilo in corda regeneratorum sese insinuantem. Quasi vero Spiritus divinus per codicis Biblici, ejusdemque scripti, salutarem usum nequeat esse tranquillus & lenis; & quasi nigellæ innoxiaque in chartis lineolæ aliquid impuritatis in se habeant, quo prohibeatur Spiritus Sanctus, quo minus mentem suam nobis per illas manifestet. MARTYRIUM MYSTICUM, quod aliis dicitur purgatio passiva, per impedimentum devotionis geminum describitur, partim per sublimem atque eminentem tentationem, in derelictione divina, caligine mentis & ariditate spiritali consistentem, partim per famem seu esuritionem animæ infestam. Horsum agglutinant alii eremum & infernum, de quibus jamdum antehac aliquid vidimus. MATRIMONIUM cum DEO, A VIRGINIBUS FATUIS AFFECTATUM. Foemina quidem certe Gallica de Guion una cum asseclis ac Patronis, super hoc conjugio aut matrimonio plane non est audienda, vel hanc solum ob rationem, quoniam juxta expositionem illius anima, quæ

ad

ad essentialē ejusmodi, qualem fingit, cum DEO unionem per-
venit, Christi Humanitatem vel Divinitatem non respiciat, nec
respicere debeat: siquidem illa saltem sit incipientium, qui in pri-
mo illuminationis gradu versentur, non qui in statu sint perfectio,
utpote qui cum solo DEO essentialiter uniantur. Tales perfectio
Virgines, qui Christum sponsum vilipendunt atque erubescunt, non
sunt Apocalypticæ, nec stolas suas Sanguine Agni laverunt; sed
in periculo animarum graviore sunt demersæ, ac præcipitis ἐρελο-
θρησείας deliquio a spiritu mendacii submersæ. Opponis, multa
hic a Gvionia & aliis longe plurimis interferi, quæ ad Salomoneam
& Hoseanam animæ cum Christo desponsationem sint applicabilia.
Dico itaque, doctrinam Gvionicæ minime gentium eatenus rejici,
quatenus cum Scriptura consentit; sed quatenus ab ea dissentit. Sic
in scriptis nullis non heterodoxorum aliis id, quod orthodoxe subinde
interponitur, laudatur; neque minus tamen id, quod a veritate di-
vina dissonat, vituperatur. Sic in œconomo iniquitatis laudatur pru-
dentia, non iniquitas ipsa. Quæcunque igitur effata minus conveniunt
vero Scripturæ sensui, ea non in thesi, verum in antithesi potius appli-
cabilia nuncupamus. MEDITATIONEM dicunt orationem activam;
at contemplationem, ei oppositam, salutant orationem passivam Illi,
qui de unctione gloriantur, ac talia se præ cæteris nosse jactitant.
Societas ergo illorum Christianorum, qui in meditatione vivunt,
putatur in primo actu orationis mentalis vivere. Licet autem
identidem circa hoc meditationis dogma margaritas, sub sterquilinio
latitantes, nobis porrigant Enthusiastarum filii; tamen cum formæ
sanorum verborum parum tenaces sint, lector minus exercitatus,
ceu innui superius, cum gallo Æsopico facile pro unione fimetum,
pro pistrini Domino murem arripit. Horum retulero, quod ten-
tationibus Satanæ, mundi & carnis nostræ medeatur inactio &
passivitas mera animæ, si audias istos morum Censores: sin
Christum & Apostolos sequi malis (malle vero debes) fides, je-
junia & præces, ceu optima contra hosce insultus arma, commendan-
tur. Non quies segnis, non remissio, non suspensio ab actu;
sed

sed sobrietas, vigilantia, et fortis in fide resistentia leoni isti rugienti opponenda. Scuto fidei tela ejusdem ignea extinguenda; & reliqua panoplia Paulina, eademque universa, assumenda. MELANCHOLIA, balneum Diaboli, aliaque complexionis vitia, studiorum Pseudomysticorum esse pabula, dies docet. Remedium hic futile & cura palliativa fuerit, si quis omnem animi sollicitudinem atque anxietatem in voluntatem, auctoritatem & consilium Confessionarii sui resignet, & hujus ejusdem suae sibi magis, quam ipsius Salvatoris nostri JESU CHRISTI praecepto, mancipet. MERIDIEM adventare credunt Hohburgiani, quando aurora & diluculum præteriere; hoc est, quando a via illuminationis ad viam unionis sese pertigisse existimant; quam quidem tendentiam & nisum abunde præit notatus Autor, amorem pacis & concordiae Christianae ita inculcans, ut amorem veritatis ne digitulo quidem tangat, sed, tanquam rem ad æternam salutem minus necessariam, penitus reticeat. METEMPSYCHOSIS Pythagoræa itidem a paradoxo isthoc seculo non emanit, & obstetricias Mysticismo tulit manus. Dantur nimirum, qui, Cabbalistarum vestigia calcantes, tradant, mortuos, ad auditam vocem Filii hominis e sepulcris prodituros, in alia corpora migraturos esse. Nec desunt, qui doceant, filios hujus seculi, prudentiores filiis lucis, in generatione sua propter Gilgul seu revolutionem geneseos eorundem in mundum vocari. Reperias, qui velint, *ἡς προγεγραμμένης* in epistola Judæ ante multa jam secula promeruisse damnationis judicium in corporibus aliis; imo qui probatum eant, Ammonitarum demum corpora post quatuor secula in aliis corporibus opplenda, & Ethnicos Judæis liberos ita adducturos esse, ut animæ Judaicæ ex parentibus Ethnicis nascantur. METUM *inferni* omnem omnino abominantur temerarii nostri Catones; quos tamen, uti jam similiter innuimus, Salvator ipse, & vas ejus electum Paulus Apostolus redarguit. MIXTURA DEI ET ANIMÆ, crudum Gvionis, Mysticæ Gallicanæ, verbum; crudior ejusdem explicatio. Ecqui malum! infinitum cum finito, Deus cum anima misceatur? Reponit, ita, ut unio essentialis inter

utrum-

utrumque confurgat , & anima dicere queat : Ego sum DEUS. Creata quippe est ex natura , quæ misceri potuit cum Deo suo. Minus , ita mihi optata contingant , verecunde. Objicis, verecundius eam sensisse , quam scripsisse , religiosiorem quippe multis , a quibus parum intellecta refutetur. Regero , scandalum dogmaticum hoc minio non tolli , sed tegi ; gangrænam , quam taxat Apostolus , non curari , sed palliari. Exposcit Deus , hoc interprete , non modo sanum sensum ; sed & sana verba. Innocens & bona poterat dici phrasis : *Resurrectio jam facta est* ; si de regeneratione , sive spirituali a morte peccati resurrectione , velles eam interpretari. Repudiat eandem Apostolus in Hymenæo & Phileto , rationem interse-rens , quod isti circa veritatem a scopo aberrarint , & fidem aliquorum perverterint. Simili omnino gangræna laborat assertio de mixtura Dei & animæ ; simili omnino ἀσυχία & fidei perversione. Quanam, inquis ? Deificatione hominis Satanica , qua Protoplastos decepit antiquus coluber , dicendo : Eritis , sicut Deus. Quam fallax igitur , quamque noxia Eutychiana fidei perversio de unione personali per μίξις definienda ; tam fallax & noxia est hæc doctrina de unione essentiali , per mixturam Dei & animæ describenda. Damnavit illam vetus Ecclesia ex Verbo Dei , utut Eutychiani & Monotheletæ itidem mirificam præ se ferrent vitæ sanctimoniam. Ecqui ergo nos tam gravem a veritate divina aberrationem , tamque enormem fidei perversionem , tam scandalosam & contagiosam aliorum seductionem , a Spiritu Sancto profectam arbitremur ? Vitandus ex una parte Atheismus , Epicureismus omnisque vitæ impietas ; vitandus ex altera parte nihilofecius Enthusiasmus Pseudomysticus est. O quantum itaque scandalum , propter impeccabilitatem ascititiam & sibi met arrogatam , dogma quoddam Anti-biblicum acceptum ferre Spiritui Sancto , quod ortum est a Spiritu mendacii ? MONAS PLOTINIANA , IDEALIS , per ὕψις, λόγον καὶ πνεῦμα EMANANS. Nulla certe ingenii vis aut Philosophia ad acumen istud unquam ascendit , ut unitatem infinitam Dei satis intelligeret. Quicquid itaque luxuriat humana ratio de effluxu Triados ex uni-

tate, id vanum, & , cum a revelatione divina deviet, aliud Evangelium vocari meretur, quam divinitus annunciatum. Nec in schola Platonis, verum in Prophetarum & Apostolorum Officina Biblica hoc discatur, oportet, ad salutem scitu necessarium, tremendum ac venerabile mysterium. **MORS ANIMÆ JAMBLICHIANA** audit animæ annihilatæ, ac deificatæ a vinculis corporeis, solutio atque separatio. Ecqui vero τὸ Nihil potest separari? Veluti non-ens cum ente non potest conjungi aut uniri, siquidem compositio realis id exigit, ut utrumque extremorum realiter existat: ita quoque verum Nihil non potest separatim a corpore existere. Similiter in morte sensuum, Platonice explicata, ὁ δὲν ὕγιες, quantumvis venditetur ut Θεός. Præstigiæ nimirum istæ simplicitatem in Christo convellunt, & cothurnos in sanctimonia Angelica incedentium ostentant. Talis **MORTIFICATIO PLATONICA** differt a θανατώσει membrorum Paulina bifariam maxime: quandoquidem hæc mediantibus organis divinitus ordinatis, Verbo & Sacramentis, illa immediato Dei in animam illapsu, peragitur. Hæc ad veram humilitatem deprimit hominem, ut sese miserum agnoscat peccatorem; illa ad spirituales superbiam ipsum elevat, ut dicat: Ego sum Deus, ut vel ultra Θεσπεσίαν Ἀγγέλων cothurnatus quasi incedat, & talia creper, quæ neque vidit, nec novit. Quare toto cœlo aberrat a vere Christiana mortificatione amoris sui ipsius, quandoquidem non amplius vere agnoscit seipsum, suamque miseriam. Aberrat a vera mortificatione amoris rerum terrenarum, & a spirituali paupertate sive indigentia. Aberrat a mortificatione concupiscentiæ voluptatum & honorum mundanorum, a mortificatione cogitationum lascivarum, curarum temporalium, a mortificatione complacentiæ in semetipso, & acquiescentiæ penitioris in eo, quod carni jucundum evadit, a mortificatione omnium dubiorum atque scrupulorum, a phantasia mobilium, dum caro adversus spiritum concupiscere non cessat, ac tandem a mortificatione nostræ voluntatis atque appetitus, tantum ad malum proni ab adolescentia. Christianismus certe non otium, non quies fanatica, verum negotium per-

petuum ac indefessum ex regula Verbi divini nuncupandum , quo in conspectu Patris nostri coelestis , sub filiali timore & per virtutem ejus, defungimur. Proin absit a nobis **MUTATIO ESSENTIÆ HUMANÆ FELGENHAUERIANA** , dahin gehend / daß die Wiedergeborenen ihr bisheriges natürliches Wesen und Substanz verlieren / und von dem Göttlichen Wesen wiederumb etwas empfangen. Hoc sensu particula divinæ auræ Platonica merito exploditur. Alii nominant eine Verwandlung in **GOTT** / eine gänzliche Versenkung in **Gottes** Wesen / wann sich nehmlich der Geist in **Gott** versencket / so / daß er von Liebe gar trunken wird / und wirklich NB. nicht mehr in sich ist / sondern in seinem geliebten **Gott**. Obvertis cum Dippelio , mutationem tamen in justificatione esse necessariam ; at non in Deo : igitur in homine. Regero , in statu hominis utique contingere mutationem , utpote qui , impetrata remissione peccatorum, non amplius filius iræ, sed in gratiam Dei est receptus. **MYSTERIVM MAGNUM BÖHMII**, das ewige Nichts / **BREKLINGII**, Christus in nobis parabiblicus. **MYSTERIA** opponebantur dogmatibus illis, quæ *κρυψματα* audiebant. Hæc omnibus promiscue, illa adultioribus inculcabantur. **MYSTICUM** ist etwas in uns / das höher / als Vernunft und Verstand sey / (Mystici id vocant apicem & culmen mentis , itemque intellectum purissimum , intellectui communi supereminenter anteponendum) und geben vor / mit demselben könne man verstehen / was man sonst gar nicht verstehen könne / man empfinde damit / und wisse doch nicht / was man empfinde / man verstehe ohne Verstehen / und was sie mehr vor paradoxa allhie brauchen. Sicque adeo vocis hujus significatio non modo Grammatica , Rhetorica , Moralis sive Ethica , sed & Metaphysica & Hyperbiblica vocari potest, quatenus Theologia Mystica nescio quæ mysteria, sed mere legalia, cothurnato sermonis genere tradit, perfectionemque jactans, per viam purgationis, illuminationis ac unionis ad illam consequendam præpostere tendit , & superstitiose aspirat.

NATIVITAS SPIRITUALIS, non ex semine Verbi revelati, prædicati, externi; verum interni & imaginarii, quod tam regenitis, quam irrogenitis commune, exorta. NATURALISMUS, cuius ratione sanctitas religionis naturalis quibusdam major videtur, quam Evangelicæ. Unde nonneminis σκληρὸς ὁ λόγος: Gehe hin zu einem frommen Heyden / und sage ihm deine Empfindung von Christo; so wird er dir zu verstehen geben / daß eben dasjenige / was du Christum in dir nennest / bey ihm die Krafft / das Liecht / das Leben heißt: Sonst kennest du derer Heiden ihren Christum nicht / weil er mit derer Christen ihrem Heiland einer ist. NEGATIVA DEI CONTEMPLATIO, qua homo per negationes progrediendo devenit ad purum nihil. Accipitur hic non *Scholastice* pro via negationis, qua per attributa negativa, sive Grammaticæ, sive Acroamaticæ talia v. g. unitatem, æternitatem, infinitatem, immensitatem, invisibilitatem, &c. ad Θεογνωσίαν pertingere dicimur; sed *Mystice* pro ejusmodi cognitione Dei, qua mens per ipsammet ignorantiam Deo uniatur, quaque, a rebus omnibus abducta, semet ipsam deserat, atque ita ignote & superintellektualiter ad cognitionem Dei assurgat. Hoc negativæ contemplationis arcanum si spectemus penitus, talis contemplans μυωπάζει, cæcorum instar parietem quærit, nihil attingit, nihil contrectat. Frustra quærit, nihil invenit. NIHIL ÆTERNUM Böhmicum, quo nomine Deus ipse insignitur, durioribus hujus viri, aut eorum, qui sub ejus nomine delitescunt, phraseologiis omni jure accensetur. Quomodo enim ille, qui est ὁ ὢν, & ab æterno fuit ὁ ὢν, antequam montes essent, & mundus crearetur, commode vocabitur NIHIL? Qui novas fingit phrases, novas format hæreses. Imo Atheis hoc Nihil divinum fuerit ad palatum. NOX MORTIFICATIONIS ab aliquibus salutatur via purgativa, quæ librum primum Theologiæ Mysticæ Hohburgianæ occupat. Rosenbachius ad αὐτοχρησίαν usque, & præcipitium in ignem aut aquam, sibi intentatum, hanc viam sese trivisse, gloriatur; sive quicumque est Autor Schedarum, sub ejus nomi-

nomine editarum. NUDUS ET IMAGINIBUS VACUUS SPIRITUS, quo cuncta sese transcendere & excedere Rusbrochius conabatur, atque in ea *γυμνότητι* sine medio a Dei Spiritu sese agitari credebatur. Convenit cum Egoitate, *Ichtheit* / de qua supra. NUPTIÆ non sunt tales, quales epithalamium Salomonæum decantat; verum tales, ex quibus filii Dei nascuntur vel ad genium dogmatos Pelagiani, vivendo per proprias liberi arbitrii vires in virtutibus: vel ad genium dogmatos Platonici, moriendo supra virtutes omnes in Deo. Sunt nuptiæ spuriae; quandoquidem vivendum fuerat virtutibus, non moriendum. Dedecet Sponsam Christi mors Enthusiastica, ex laciniis Academicorum Atheniensium superstes.

O.

OBEDIENTIA COECA, crassioris Mysticismi refugium, idque papizans. Mirum, cum Ecclesia Romano - Catholica priorum filiorum, eorumque Molinosianorum, manibus proprium quoque jugulum configat, suaque ipsius vineta cædat, quod Molinosus tamen, hoc scitum interpolans, eatenus ad cor matris resiliat, imo plus, quam illa, postulet a suis, indulgeatque Curiae Romanæ, statuens, magis obediendum esse Confessionario, quam ipsi Christo. Dixi, proprium jugulum manu filiorum configere Ecclesiam Romano Catholicam. Dictis fidem faciam; idque κατ' ἀνθρώπον adversariis Pontificiis obvertam. Tantum abest, ut Rigidistæ & Jansenistæ Laicos a lectione Bibliorum arceant, ut hanc, (utinam ad genuinum ac divinitus mandatum subinde usum!) diligentius urgeant. Liberum arbitrium homini irrogenito in spiritualibus tantum abest, ut assignent, ut, eundem pure passive hic sese habere, concedant. Docent contra Decretum Tridentinæ Synodi, concupiscentiam originalem esse vere peccatum, peccataque Philosophica & Indifferentissimum moralem subinde rejiciunt. Quod justificationem & salvationem Bona nostra opera mereantur, plerumque inficiantur Mystici. Opus operatum & ceremonias externas, in latifundio Ecclesiæ Romano - Papisticæ tanti æstimatas, coram DEO nihil valere, iidem pertendunt, zelum pro interno homine (utinam semper Biblicum, nunquam hyperbiblicum aut

ἄζηλον) foventes. Confessionem auricularem omnium & singulorum peccatorum improbant : Vota monastica parum applausus ab iis deportant : Cultum imaginum tantopere taxant , ut quidam ipsorum Propheta scribat , Christianum vere devotum abstrahere animum oportere ab omnibus imaginibus, tanquam rebus, quæ sint extra DEUM. Quod itaque de obedientia cæca, Patri spirituali & Directori animæ præ ipso Salvatore præstanda, Molinosus ipsemet suis suadet, de illo usurpamus effatum, quod ex ore veritatis profluxit : Si cæcus ducit cæcum, ambo in speluncam irruent. ORATIO MENTALIS PASSIVA est medium, ad perfectissimum una cum purgatione directum. Velut enim purgatio seu mortificatio est præparatio ad devotionem : ita oratio est devotio ipsa. Tenendum autem, quod Mystici in precum initio & progressu admittant quidem operationes & actiones hominis, quas meditationis seu orationis activæ nomine insigniunt ; at in statu perfectissimi easdem negent, ita, ut quo majus augmentum regenerationis Mysticus perfectus habeat, eo minus operetur, usque dum plane in Nihilum suum Deificatorium & uniforme fuerit conversus redactusque, solo Deo in cubiculo suo hic habitante, agente, operante omnia. Spiritualissimam hanc devotionem & essentialem (accidentali contradistinctam, ubi nempe gustus ac perceptio suavitatis divinæ accedat) vocant, quæ sit insensibilis promptitudo animi, qua devotus se subjiciat voluntati divinæ, etiamsi opere ipse nihil præstet, sed expectet operationem Dei ; quantumvis nullus adsit gustus, nulla dulcedo aut suavitas ; adsit autem subinde ariditas cordis & caligo. Falso. Vera enim devotio sese exerit per actus fidei, spei & charitatis. Ultra hos perfectissimum orationis querere, & in caligine seu tenebris mentis felicitatem ancupari periculosum est, tenditque in ruinam omnis devotionis ac pietatis longe præsentissimam. OSCULUM. Sicut Bernhardina divisio osculi sacri laudem meretur, qua osculum tergeminum, pedis, manus, & oris Domini, edocet, ita, ut osculum pedis attingat ad incipientes in fide & amore, osculum manus ad proficientes, osculum vero oris ad adultos : Ita Pseudomysticum jure dicimus

cimus osculum istud , quod nonnulli docent , quo anima , ad essentialiorem cum Deo unionem perveniens , Christi vel Humanitatem , vel Divinitatem non respiciat , nec respicere debeat , eo , quod illa saltem sit incipientium , qui in primo gradu illuminationis versentur , non , qui in statu sint perfecto , utpote qui cum solo Deo essentialiter uniantur , objectum. Per OSTIUM MENTIS , non intelligere videntur Separatistæ nostri Cartesianam Dei notitiam , quæ in nobis produci existimatur per modum ideæ , nobisque connasci , quemadmodum cuivis homini connascitur idea sui ipsius , ut adeo sic homo inferat a posteriori : Quam certo novi , me existere ; tam certo etiam novi , Deum existere. Neque etiam negaverint omnes discrimen inter notitiam insitam & acquisitam. Hæc quippe non tantum fit ex interiori immediatoque principio ac fundamento ; sed etiam ex adventitia quadam specie intelligibili , objecto in sensus incurrente , ac discursu interveniente ; Illa immediate luce sua radiat , & veritates cognoscendas præbet , non interveniente specie quadam intelligibili & discursuum. Etenim si omnem omnino notitiam ex sensibus proficisci oporteret , tum plane nulla de Deo & spiritibus haberi posset notitia naturalis ; quia spiritus non cadit in sensus : neque etiam ante omnem sensualem cognitionem darentur in mente nostra cogitationes , sese accusantes aut excusantes. Verum tale mentis ostium sibi persuasit Contemplator Mysticus , quo oculum suum intellectualem ab infimis imaginibus corporalibus usque ad supremas imagines divinales denudare festinat , ipsasque relinquit ideas Divinitatis , Unitatis , Trinitatis , Bonitatis , Sapientiæ ac similes , haud obscure sentiens , quod hæc omnia , quantumcunque præsto videantur , Deum tamen in sua essentia perfecte , adæquate & intime non repræsentent , sed solummodo juxta imperfectum modum & figuram humanæ comprehensibilitatis & intelligentiæ. Quapropter per Elevationem mentis ostium ipsi panditur in caliginosam illum & informem nihilitatem penetrandi , ubi in quadam Dei perfecta ignorantia constituatur. Aliter sane Scriptura ; quæ januam cordis aperiendi introitum Christi , qui est vita & lux,

lux, promittit, inhabitantem ac cœnantem. Omnino Deus est lux; & tenebræ non sunt in eo.

P.

PANHÆRETICA RELIGIO, quæ tamen sine hæresi aut secta excoli queat. Hohburgianismus hic nihil, nisi amorem Dei & proximi postulat, atque ita veritatis divinæ amorem posthabet, ut putet, omnes religiones in unam facile coalituras, dommodo charitas, charitas, charitas sit præsto. Tergemina videlicet hac voce utitur Antesignanus Mennonista. Oritur inde mira hypothesis alternatio, dum garriunt: Quicquid omnes religiones dicunt, id verum est; &, Quicquid nulla religio dicit, id verum est. Illam parturit Syncretismus, hanc Neutralismus. Itemque istud *φορτικὸν ἀκρόμα*: Omnes religiones, quæ Christianæ dicuntur, sunt paris monetæ; neque enim ipsarum relatio magis aut minus recipit. Hinc emanant cætera apospasmata eclecticæ: quamvis religionem continere aliquid veri; quamvis habere etiam aliquid falsi; quemvis hominem in quavis salvari posse; neminem in ulla ullatenus damnari debere; errores, si qui errentur, naturaliter & moraliter esse insuperabiles; uni certæ religioni, quam solam existimes veram, temet addicere, sectarium & *ἀυθαίρετον* quid esse. Quæ omnia cum evidentiæ canonis Biblici conciliari nequeunt, & panspermiam religionum, æternæ salutis exitiosam, in Christianismum introducunt. Uti enim unus est Deus: Ita & una fides, una salutis via. Extra hanc qui salvari vult, & vel dextrorsum, vel sinistrorsum vergit, is ordinariè perit. Admetior ergo vocem PANSPERMIAE, qua mire sibi placent aliqui, philtis istiusmodi impotentius inescati. Siquidem in articulo creationis non ponitur pro fundamento Omnipotentia divina, per quam creaturæ existere cœperint (id quod secundum analogiam Scripturæ oportuerat factum) sed Deus ipse constituitur, tanquam Chaos & Panspermia, ex qua omnes creaturæ enascantur, quæque earundem causa sit interna, indem sich der ewige Wille in der Außgebährung des Worts in sieben Gestalten der Natur durch sieben Quell-Geister eingeführet. Proinde

de PARTEM DEI vocant hominem Theosophi, quique adeo ex suæ essentiæ penetralibus suam sibi salutem accersere & procurare possit. Abyssus hæc Deismi fanatici meretur notari: Nimirum opus salvationis æternæ ita coarctatur, totumque situm putatur in grano quodam insito, quod fidei extrinsecus ascitæ opponitur. Scintilla hæc, animabus omnibus implantata. Medicina morborum nostrorum, ex proprio cujusque sinu depromenda, suppeditatur: quandoquidem Adamus fuerit Θεάνθρωπος, & Deus per contraria in nobis agat in opere conversionis; humana autem voluntas in hoc principiorum, divini & humani, contentione ferat decusum.

PASSIVÆ ORATIONIS, non sensu orthodoxo, verum Pseudomystico, accepta notio, jamdum uberius declarata, insinuat statum suspensionis ac ligaturæ potentiarum & facultatum intellectualium, quo v. g. omnia nequidem per concursum supernaturalem producit, verum saltem in sinu seu gremio suo produci admittit actus discursivos & appetitivos, idque sine omni sensuum operatione, ita, ut nequidem æternam a Deo salutem petat.

PERFECTISMUS DEI-FICATORIUS. Coincidit quodammodo cum Absolutismo, superius sub vocabulo Beatitudinis exposito, & est finis Theosophiæ Mysticæ. Discipulus ejusdem scilicet ad tam sublime fastigium evehi posse creditur, ut voluntas ejus in summo gradu deficiatur, & ipsissima voluntas Dei evadat; quique adeo hunc perfectissimi statum attigerit, eum impeccabilem reddi, & amplius proficere non valere, statuitur; qui error fuerat Beguardorum; imo eundem plane non debere curare peccata externa, quæ Satan in carne sua exerceat, neque cogitationes impuras, quas in semet persentiscat; omnia enim hæc esse adminicula Perfectionis. En tibi ergo Pseudomysticismum, cum Atheismo conjunctum! **PERRUPTIO**, der Durchbruch / in quo termino magnas sibi delitias faciunt scholarum istarum amasii. Seductionem videlicet ab orthodoxia ad heterodoxiam, & motum animi, quo illa sit facta, hoc condecorant nomine, opus Satanæ manifeste Deo tribuentes, & hunc errorum suorum crassissimorum atque gravissimorum causam constituentem. Ab eo inde usque momento

visionibus etiam & apparitionibus Dei immediatis sese recreatos, multi jactitant, & convictionem persuasionemque animi sui tanto confirmationem evasisse autumant. **PHILAVTIA OMNIS SINE DISCRIMINE IMPROBATA**, utut cum salutis ac beatitudinis propriæ desiderio connexa fuerit. Ita ergo propriam carnem etiam contra institutionem conjugii & sanctionem paradisiacam decebit odisse; & amor proximi non a seipso, verum amor sui ipsius ab amore proximi iacipiet. Imo sic proximum non diligemus, sicut nosmet ipsos; verum amare ita jubebimur nosmet ipsos, uti amamus proximum. Quidnam, obsecro, hoc est, nisi inversus quæ tabulam secundam Decalogus? **PRINCIPIA DUO** voluntatis æternæ Dei, deren erstes seyn soll ein finsternes ängstliches Feur-Leben (horrendum, Deo *μυαρία* talem vitam attribui) das andere / das majestätische Licht-Leben: In dem ersten principio sey der Grund zum Hölleereich / darein Lucifer im Abfall verstorfen worden; in dem andern aber sey das himmlische Freuden-Reich der ewigen Glory offenbahr / darein das ewige Wort / als das Licht vom Licht aus Gott gebohren; Eins in drey Personen herrschet / da der Vater mit dem H. Geist im Sohne lebet in dem Licht der Glorie und Majestät. O nugatoriam & bonos mores corruptentem Personarum adorandæ & augustissimæ Triados confusionem! **PRIVATIO RIGOROSA**, Quartus gradus sanctitatis secundum Gelenium, da die Seele ganz Frost-loß würde / und in solche Anzfechtung falle / welche niemand beschreiben könne / als der sie empfunden. Diesen Stand nennet Rysbroch conversationem divini Spiritus & nostri, Taulerus pressuram internam; andere vergleichen sie einem Fegfeuer auf Erden. Quæ cum mortificatione convenire videntur. **PROPHETIAS** ex male applicato Joelis vaticinio Irregulares nostri sibi met arrogarunt, verum eo cum eventu, ut vel Euphratem Oderæ miscuerint, & ex Prophetis evaserint Poetæ, nihil non sibi licere putantes. Non abs re B. Tenzelius Monatl. Unterred. 1689. Decembr. p. 1175. Es ist so eine Sache umb das Studium Mysticum. Wer darinnen zu weit gehen / und gar von

von zukünftigen Dingen weissagen will / der wird bey klugen und verständigen Leuten wenig applausum bekommen. Doch wir leben in einem solchen seculo, da nicht allein die Gottlosigkeit auf das höchste kommen / sondern auch andere in praxi des geistlichen Lebens excediren / oder in der Theologie gar zu mystisch und fanaticisch werden. Gleichwie aber beyde extrema zu vermeiden / in dem jenes auf eine offenbahre Atheistery / dieses aber auf eine selbst-erwehlte / und daher Gott nicht gefällige / Schein-Heiligkeit hinauslaufft: Also muß man sich / so viel möglich / in acht nehmen / daß man auf der güldenen Mittelstrasse einhergehe. PROPRIETAS SUI IPSIUS. Vid. EGOITAS. PUNCTUM SALIENS. Conf. jamjam dicta de Parte Dei. Ab aliis punctum spiritus vocatur. PURÆ FIDEI ORATIO QUIETISTARUM est status ille orantium passivus, & ὑπὲρ ὃ γέγραπται confectus, de quo itidem egi sub tit. *Oratio mentalis passiva*. PURGATORIUM Rosenbachius vocat probatorium cujusvis per ignem, dementatus ab illis, qui probationem illam Paulinam cum purgatione Platonica confuderant. Similiter Böhmius, qui peccatum a malo Deo, Manichæorum instar, derivat, statuit purgatorium, a Pontificio licet diversum; nec tamen tertium videtur locum credere, nec animam separatam illuc ablegare, quandoquidem coelum & infernum jam secum quisque portet, quæ non differant, quæ $\pi\acute{\alpha}$, sed per universum mundum ubique conjuncta reperiantur. Et, qui præterea sub ipsius nomine vendibiles sunt, pagi Bohemici.

Q.

QUIETIS, seu mavis cum aliis rem exprimere, QUIETUDINIS STATUS, est res illa inanis & cassa, quam tanto cum fervore defendentes, immanibus profecto sese dant offeruntque erroribus. Etsi enim, uti nonnemo Nostratum, cujus anima nunc in sinu Abrahamæ quiescit, locutus est, inculpabiles Quietistæ evadere possumus; non tamen fanatico spiritu acti, sed per Spiritus Sancti testimonium internum, per media salutis latum, de pace & quiete nostra cum Deo certiores facti, & in cellaria Sponsi introducti, ea felicitate do-

namur : Etsi insuper pollicem premimus & omni cum asseveratione applausum impertimur orationi mentali , quæ est cordis colloquium cum Scrutatore cordis Deo , quæ discursiva in intellectu , affectiva in voluntate , imo subinde jaculatoria , motu cordis vehementi , celeri ac subitaneo peracta , salutatur : Multi quippe dantur ad hæc adyta precatoria reditus , dantur varii regressus animæ precantis ad seipsam , revertentis ad quietem suam ; & calidæ suspiriorum redintegrationes contingunt , dum Deus per realia solatia sanctas cogitationes , a Verbi prædicati recordatione pendentes , & per illud ab agitatore Spiritu divino excitatas , animatas , conservatas , instillat , opus suæ gratiæ inhabitantis peragit , interrogantibus per Psalterium v.g. Davidicum tacite quasi in sacrario respondet : Tamen hoc incorruptibile Semen a paleis heterodoxiæ Mysticæ caute secernatur , oportet. Ostendimus in anterioribus lineis , quietem animæ & pacem interiorem , a Molinoso confictam , vocari posse ens rationis , quod tantum est objective in intellectu. Cumque adeo istud otium mentis ipsi etiam poenitentia officiat , & hominem motibus contritionis ac fidei superiorem fieri posse supponat , idcirco a malo potius , quam bono spiritu provenisse istud , opinor. Non crassum modo , sed & subtile venenum nocet. Quamvis ergo nimium quantum acuta sint *εὐρήματα* Molinosiana ; tamen placere Deo nequeunt , vel eo solo nomine , quod pro motibus poenitentiaë Biblicis hyperbiblicam animæ *ἡσυχίαν* , tanquam ad salutem necessariam , inculcent. Joh. Palatius in *Gestis Pontificum Romanorum* Antonii Mariæ de Leonibus confessionem de Quietismo Molinosiano hanc adducit : *Per orationem Quietis anima unitur Deo, & fit Deus. Dantur quatuor Leges, Naturalis, Mosaica, Evangelica, Quietis, quæ ad similitudinem virgæ Mosaicæ devorat leges priores, eritque DEUS Deorum, ac post præsentem Pontificem reformabit mundum universum, ut fiat unum ovile & unus Pastor.* Licet igitur Autor *Collectedaneorum de Quietismo & Quietistis* existimet , Molinosum Theologiam perinde emendare studuisse , ac Cartesium Philosophiam , utpote cujus contemplatio ad sensum Johannis de Cruce , Harphii &

Malavallii nihil aliud, quam statum mentis, Deum semper ante oculos habentis, neque agere aliud volentis, quam quod Deo placeat, aliaque reconditæ & veræ pietatis studia sequentis & præstantis, denotet; Tamen aliud nobis iudicium subministrant Propositiones fer. V. die 28. Augusti 1687. Romæ condemnatæ, & ab ipsomet postea revocatæ ac reprobatæ, quarum summa huc redit: *Anima, via interna incessura, nihil sperando annihilare se debet, fierique instar corporis mortui, adeoque nec cogitare de ulla re, sive Deo, sive salute aterna, sive peccatis, horumque pænis, nec velle, nec agere, nec sentire quicquam. DEUS enim solus in nobis absque nobis agere vult. Huic relinquenda est omnis cogitatio de nobis. Ab hoc nihil petendum, quia petere est velle, ut Deus non suam, sed nostram voluntatem exequatur. Quamvis ore preces recitentur; non tamen opus est, ut ea ab anima suis meditationibus aut ratiocinationibus adjuventur. Nec fides requiritur, nisi obscura & generalis, non autem distinctam attributorum DEI & TRINITATIS notitiam complexa. Non excitanda devotio nostra; quin semper permanendum est animæ in quiete imperturbabili, ac resignatione passiva, &, si forte ante aut post sacram communionem motus quidam humiliationis, petitionis, gratiarum actionis sentiri occipiant, statim sedandi sunt. Faustum est signum, si anima fastidierit discursus de Deo & virtutibus, ac ne orationem quidem Dominicam recitare potuerit. Via interna nihil negotii intercedit cum confessione aut Confessionariis, cum casibus conscientia, cum Theologia & cum Philosophia. Animabus mystice mortuis Deus impossibilem reddit confessionem, ipseque illius defectum supplet per gratiam præservantem, duplo maiorem ea, quam perceptura fuissent ex Sacramento. Pervenitur hac via ad mortem mysticam sensuum, animaue redit ad principium suum, essentiam nempe divinam, in qua manet divinisata. DEUS olim faciebat sanctos mediantibus tyrannis, hodie mediantibus Diabolis, qui Physice adigunt corporis membra ad actus Venereos aut flagitiosos alius generis. Incitet interim Satan; sentiat natura; cogatur corpus facere, quicquid Satanus volve-*

*rit ; nil interest , modo anima interna nec consentiat , nec resistat , nisi resistentia negativa , nec inquietetur istis , quæ natura aut corpus facere coguntur ; sed resignata maneat. Ecce tibi parodiam , ut ita loquar : Qui vult vitare atheismum , vitet etiam Quietismum , ex Mysticismo oriundum , & illius quasi propaginem ! Pollicem itaque premere eatenus possimus *Autori Christianismi Illustrati* , Amstelodami 1708 in lucem emissi , quantumvis Hyperaspistæ Mysticorum , quando scribit , *Mysticam Numinis perceptionem nec ad salutem necessariam esse , nec ad perfectionem hominis Christiani requiri. Ex Mystica experientia* , idem censet , non posse certum aut indubitatum sanctitatis atque electionis documentum capi ; nec *Mysticam illam perceptionem inter media sanctitatem consequendi in Evangelio esse præscriptam. Quod vero addit , eandem pro extraordinario quodam divini favoris documento recte haberi , licet nec revelata sit , nec promissa ; id spongiam criticam e prænotione nostra superiore isagogica meretur. Pompota tandem subdit verba , τὸ ἐν αἰσχρῇ quam maxime petentia , nullum Doctorem Scholasticum idoneum esse ad sacros recessus Mysticae perceptionis explicandos , imo ne quidem intelligendos : Mysticas operationes rectius sensatione percipi , quam intellectu comprehendendi ; easque melius cognosci ab eo , qui has expertus sit , quam ab eo , qui multos libros Mysticos composuerit : imo etiamsi illi scribant , qui has operationes Numinis experti sint , eos tamen omni sua industria efficere non posse , ut lectores eiusmodi quid in se sentiant , ac illi senserunt. Similiter Messaliani seu Euchetæ suas intra penetralia soli preces fanaticas sibi met intelligebant , nemini prorsus extra scholam suam perspectas atque exploratas.**

R.

RAPTUS seu ecstasis, Jacobo Böhmiō bis obtigisse visa, ab aliis vero pluries aſcitata, & Mysticorum conventiculis fere cum Pœtarum choragio communis, miseriarum non extrema est, in quam per Sata-næ technas Mystici subinde proruunt, tanquam certum id credentes, quod visiones suæ a Deo sint , cum tamen etiam ab Angelo tene-

bra-

brarum esse queant. Quot, quæso, plani & impostores hæc talia crepuerunt? Ejusmodi sordes & quisquillas famosus quoque noster Rosenbachius divendebat, gloriatus, sese in raptu vidisse Deum Patrem, tanquam grandævum, capillamentis albis & venerabili facie conspicuum, senem: quo conspecto, extra se positus & in Deum retractus fuerit. Sed & Principi cuidam a nonnemine persuasum erat, tri-duo ante mortem ipsi omnia & singula, quæ per totum vitæ curriculum ab ineunte ætate admisisset, etiam minima, peccata in apparitione quadam monstratum iri. Quod cum ita sibi revera in ecstático raptu obtigisse crederet Princeps, & confiteretur persuadenti Confessionario, ab eodem memoratur ob istam confessionem auricularem fuisse absolutus, & ad obitum præparatus. Ita vero in Mysticismo ipse etiam Papismus recrudescit. **RECOLLECTIO** extorris e cathedra & schola Lutheri quacunque, prout in sensu Fratrum istorum spiritualium adhibetur, esse debebat. Connotat enim illuminationem internam, sine efficaci operatione Verbi extrinsecus scripti atque prædicati conceptam. Auroram alii vocitant. Molinosus recollectionem isthanc appellat orationem quietis, meditationi contradistinctam; nec verbalem tamen intelligit, sed mentalem, seu mavis, non precum vocalium formulas & recitationem, sed actum mentis, de Deo cogitantis, & ab eodem aliquid desiderantis, aut eum contemplantis. Et huc referunt ejusdem sequaces statum animæ solutæ, aut extricatæ per viam interiorē, ad acquirendam contemplationis perfectionem, divitemque internæ pacis thesaurum obtinendum. Hæc ipsa recollectio seu contemplatio tum præsto esse putatur, cum anima veritatem, sive per habitum ex discursu acquisitum, sive per divinum lumen jam antea in meditatione cognovit, oculosque fixos in ea tenet, illamque jam sincere in quiete & silentio intuetur, ita, ut amplius ei opus non sit consideratione, discursu aut alia probatione, qua voluntatem ad amorem convincat, sed veritatem admiratur, & in ea pendet. Hoc mysterium a nemine damnari opinantur, nisi ab eo, qui istud aut non intelligat, aut non sit expertus. Quod jactitant & prætendunt etiam alii

alii, myſteria domeſtica cæteris obtrudentes & eodem præjudicio inani, ceu gladio ancipiti, commenta ſua defendere allaborantes, ſi præſertim cum Moſe in apicem montis ſeſe aſcendiſſe, atque in caliginem, in qua eſt Deus, penetraſſe opinentur. Ambicio mater hæreſium ex verbo veterum hic quoque extare agnoſcitur. Credunt enim animæ, interna iſta recolleſtione inflatæ, ſeſe eſſe recolleſctas intra ſe, cum, Scriptura docente, anima Deum cognoſcens, ac eidem ſe uniens, non recolligatur intra ſe, verum potius in Deum tendat per fidem, prout in Verbo manifeſtatus eſt. Quod Verbum ſpeciem & imaginem Dei præſentat 1 Cor. XIII, 12. Cum igitur omnis, qua nunc præditi ſumus, cognitio Dei revelata ſit ſpecularis & ænigmatica, idcirco nulla poteſt eſſe recolleſctiva intra ſe, aut citra medium Verbi externum ſine ſpecie, ſine imagine impetrabilis. Nec ſine ulla deſtructione perfectionum divinarum exerceri poteſt cognitio Dei, ſiquidem v. g. fides nititur veritate divina, adeo, ut ſine illa ne quidem fides deſur. Eadem nutritur a bonitate, omnipotentia & miſericordia Dei. Tantum inſuper abeſt, ut unio cum Deo amorofa faſtidiat amplexum divinarum perfectionum, ut potius hæ ſint motiva & incentiva amoris divini. Quid multa? Recolleſctio talis interior, quali præſente, nullus ſenſus, nulla potentia animæ, adeoque nec intellectus operetur, pro hoc, in quo degimus, ſtatus non eſt poſſibilis. Neque enim hanc quietem & hoc ſenſuum ſilentium ullus unquam homo ſanus & vigilans per dimidium diem, imo nec per horam a ſe ſuaque anima impetrare potuit. Suadentne ergo Molinoſiani, non curandas eſſe operationes ſenſuum noſtrorum, nec cogitationes, etſi ſpuria ſint; neque etiam contra eas militandum? Sunt ſomnia & nugæ. Quale enim, dic mihi, ſilentium in anima, qualisve quies, ſi actus quinque ſenſuum, ſi imagines phantaſiæ, ſi cogitationes eam exagitant? **REDITUS PRECUM** ab aliis vocatur intuitus fixi, hoc eſt, elevatio mentis, a ſemetipſa ad Deum reducis, in Deum ſuſpenſæ, & tamen ſemetipſam haud ſuſpendentis, eo, quod in actu contemplationis homo nihil agere debeat, ſed ſolum agentem Deum

Deum pati. Præsumptio certe tanta de figendo & refigendo in Deo nostro intuitu non potest non esse variis illusionibus subjecta. Vanitatis ergo accusanda veniunt excelsa vocabula denudationis voluntariæ actuum nostrorum, divulsionis, expropriationis, exspoliationis, evacuationis. Velut igitur Martha mundana, ita & Martha Pseudo-Mystica plus negotii, quam par est, sibi accumulat; Maria vero, Prophetarum & Apostolorum scriptis immorans immoriensque, optimam elegit partem. REFLEXUS DEISTICO-PLATONICUS apocatastasis seu restitutio audit; cujus respectu Humanitas Christi non ea, quæ ex utero Virginis assumpta est, verum Anti-Adamitica, tametsi homo nunquam lapsus foret, jamdum cum divinitate unita, omnes creaturas penetret, & per quam omnia veniant renovanda, ita, ut absconditum quoddam bonum centrale & character incorruptibilis divini Spiritus in Diabolo etiam reperiatur, qui post infinita pene seculorum secula, ceu Phoenix e cineribus Alchymisticis, ex ipsomet ad æternæ beatitudinis occupationem & possessionem reviviscat. Ita quippe sibi volunt Cabbalistæ, dicentes, Gott habe sich ganz in die Creaturen ausgegossen/ und müste alles in ihm wieder zusammen-fließen/ item, er habe nur einen Theil seines Wesens in die erschaffenen Dinge / als leere Gefäße/ fließen lassen/ und darum müsten sie wieder in ihn zurück-kehren. Apocatastasis certe non omnium creaturarum, sed oraculorum Prophetarum, ὡς ἐλάλησε Θεός, Act. III, 21. insinuatur. Ultimus hostis 1. Cor. XV, 22. - 28. non æterna, verum temporalis mors est; neque enim Christus ab æterna, sed temporali morte resurrexit. Anacephalæosis Eph. I, 10. est complementum summarium promissionum & annunciationum V. T. in N. T. factum. REGENERATIO WEIGELIO-BÖHMIANA consistit in substantiali conversione humanitatis in Deitatem. Signatura omnibus innata ab obscuro isto Mysterio-didascalo sic exprimitur: Der Wille machet mit dem in sich Suchen das Centrum der Natur; denn es ist gleich einem Gift im Wollen der erschrecklichen Erhebung / gleich einem Blitz und Donnerschlag. Denn diese Begierde begehret nur

Angst und schrecklich zu seyn/ sich in sich zu finden/ aus dem Nichts in etwas; und die andere Gestalt gehet als ein Schrack oder erbohrner Hall aus sich: Denn es ist nicht des ersten Willens Begierde im schrecklichen Tod zu bleiben/ sondern sich nur also aus dem Nichts auszuführen. Und verstehen wir mit dem Centro in sich/ mit der erhebenden Grimmigkeit/ mit dem grummigen Willen zur Natur die finstere Welt/ und mit dem Ausgang aus sich zur Offenbarung die eussere Welt/ und mit dem andern Willen aus dem ersten/ der wieder in die Freyheit eingehet/ die liechte Welt/ oder Freuden: Reich/ oder die wahre Gottheit. Si non vis intelligi, o Domine Böhmita, quicumque tandem sub nominis hujus larva delitescis, debes negligi. RESIGNATIO Francisci de Sales paucis ita expeditur: Si scirem, quod damnatio mea magis placeret Deo, quam mea salvatio, ego renunciarem meæ salvationi, & abirem ad damnationem æternam. Cui horrendæ resignationi & indifferentiæ Nonnemo hanc reponit apocrisin: Indignus est, qui fruatur Deo, cui indifferens est, utrum in cœlo apud DEUM, an in inferno apud Diabolum habitet. Neque enim idcirco passus & mortuus est Christus, ut indifferens esset nobis vel æternum mori, vel æternum vivere; sed ut nobis mortem destrueret, ac vitam impetraret. Enimvero in vulgus innotuit Taulerianum apophthegma, idque satis argutum. Quid faceres (objiciebatur huic Mysticorum Patriarchæ) si Deus te vellet in gehennam detrudere? Dixit is, habere se duo brachia, alterum fidei, alterum amoris; utroque se Deum amplexaturum, & tam firmiter eundem prensaturum, tamque arcte retenturum esse, ut ille secum non posset non ipsemet in gehennam descendere; atque hoc quidem pacto nihil mali vel in inferno sibi obtingere posse, quandoquidem malit in inferno esse cum Deo, quam in cœlo sine Deo. Hæc Taulerus: quæ, si exactius ad gnomonem Verbi divini applices, calculum haud merebuntur. Etenim hyperbolicum istud apophthegma exhibet *conditionatum antecedens*: Si DEUS te aut me vellet in gehennam detrudere. Conditionalis autem nihil ponit in esse. Perinde nimirum foret,

ac si dicerem: Si Deus esset mendax, si injustus, si immisericors. Talia enim si categorice efferrentur, tum dato uno absurdo, sequerentur plura. Est nempe cogitatu impium, auditu horrendum, dictu blasphemum, quod Deus peccatorem vere poenitentem velit in gehennam detrudere, qui tamen ipsa veritas, justitia & misericordia est. Ita quippe voluntate antecedente non posset non velle mortem & interitum peccatoris, ex quo postea nulla redemptio. Exhibet $\square$) *absurdum consequens*. Quandoquidem in inferno nemo cum Deo ita esse potest, ut ipsum brachiis fidei & charitatis amplexetur; sed ille, qui semel abivit maledictus a Deo in ignem æternum, experitur Væ illud Hoseanum, cum Deus ab ipso recesserit. Absurdum insuper est, aliquem in coelo sine Deo esse posse, quippe ubi Deus est omnia in omnibus, & præsentia sua gloriosa ab electis ac coelitibus nequaquam abesse potest. Ita ergo remoto consequente, removetur etiam antecedens Taulerianum: Ita impossibilis, quam ille finxerat, conditio habet vim negandi: Ita possibile non est, vel in inferno esse cum Deo clemente & misericorde, vel in coelo esse sine Deo clemente & misericorde. Quid multa? Captiosum magis & erroneum (ob dogma Origenis de liberatione damnatorum ex inferno præsuppositum) imo temerarium & hyperbolicum, quam pium, religiosum atque verecundum est Taulerianum isthoc apophthegma. Rectius Ille apud nos, qui cecinit: *Wiltu mich in den Himmel haben; Herr / das ist meiner Wünsche Füll. Soll ich dann zu der Höllen traben? Ich weiß / Herr; das ist nicht dein Will. Daß dein Will nicht so wollen soll / hat deines Sohnes Tod gewollt.* Vid. supra in *Abandon & Derelictione sui ipsius*. REVELATIO J. C. IN ANIMA, quam Bourrignonia sibi pollicita est admodum pertinaciter, eo devenit, ut in Lapide Lydio assereret, se vere testari posse, quod nihil quicquam eorum omnium, quæ diceret scriberetve, ex semetipsa depromeret, sed quod omnia a Deo perceperit: unde qui ipsam audire vellet, Deum ipsum audiret, a quo ea, nequaquam autem a se, proficiscerentur. Similis fursuris temeritas fuit olim in Lautensaccio, qui, repudiens externi Verbi

prædicationem, sese apud Phosphorum suum unicum Jesum Christum velle subsistere professus est; illud minime pensi habens, quod Petrus ortum hujus Phosphori, in corde nostro factum, a sermone Prophetico, eoque firmiore, quam lumen fuerat Taborium, deducat. Eandem *ἐλλαμψιν* immediatam Johanna quoque Leade, Anglicana ista Philadelphicæ Societatis Primpila, de sese prædicavit; nec tamen valuit demonstrare, quod a divino potius, quam maligno & infernali spiritu, mille fraudum ac technarum artifice, eadem sibi ministraretur.

S.

SABBATISMUM vendicant nonnulli Mariæ, partis optimæ electrici, qui Martham operosam jam de B. O. erga proximum, jam de vita activa, contemplationi opposita, explicant. Vocant unum necessarium, si quis, in sacro silentio vel media nocte ad pedes Christi confidens, virtutem Dei immediate operantis persentiscat. Talis fuit Sabbatismus ecstaticus Böhmi, talis Hilarii Prachii, in Quakerorum nassam pertracti, ac de societate Helmontii gloriantis. Sed & Molinosianus Sabbatismus vocari spurius meretur, eo, quod scribere audeat iste Primicerius: Quid opus est continuo pasci nos mysteriis, miraculis, verbis J. C.? Alimenta quidem illa sunt animarum, sed non vita. Hæc ille. Aliam nos quietem docet Præceptor, cujus erudita lingua sic ait: Verba mea sunt spiritus & vita. Proin nemo introducit in cellaria Sponsi, nisi per auditum vocis divinæ ad Sabbatismum animæ genuinum pertingat. SACRIFICIUM sui SPIRITUALE. Tereſia hoc appellat subjectionem voluntatis nostræ sub voluntatem divinam, quæ fiat sese annihilando, & intra essentiam divinam introeundo. Tum enim juxta hanc anima salutem suam in solidum Deo immolat, uti antea percepimus, dicendo: Si persuasa sum, quod tu, o DEUS, me velis damnare, fiat voluntas tua. Ubi vero gloriatur anima divitiis suis; ibi locum non habet sacrificium Deo placens, nempe cor contritum & spiritus contribulatus. Salniter / oder Leibligkeit Gottes soll seyn das erste Ausgehauchte aus dem ewigen Nichts; diesen Salniter habe Lucifer, als

als der Regent darinnen / entzündet durch Eigenswillen / und das durch sey er wie das Wasser durch den Frost hart / und eine Welt daraus worden / in welcher Adam zum Regenten gesetzt worden / durch dessen Fall sey der Salniter zum andern mahl entzündet und verderbet worden. SALTUS, gradus aliquis viæ unitivæ esse putatur, quo mens ad Deum ascendens tripudiet; nec non SATURATIO, ebrietas, securitas seu absorptio, ignis, unctio, elevatio, gustus, jubilus, & quæ his consonant, a sensu Biblico ad hyperbolicum & fanaticum detorta. SCIENTIA, quasi Ziehenz / die Ziehung oder Begierde zum Wesen. Ita Tischechius in dem so genannten Lilien-Zweig oder Einleitung in Böhmens Schriften / monet, es müste sonderlich die Syllabe Sci betrachtet werden / welche mit Andrückung der Zunge an dem Gaumen formiret wird / dadurch die Außgeburch und Zerschellung der Essenz bedeutet werde. Ejusmodi ignes fatui sunt: Impression die Verdickung der Ziehenz / Qualificiren / sein Wesen und Leben erzeugen / Inqualiren / Mitwirken / Roehs, Wiederlich / Scharff / Matrix, woraus etwas entspringet / Fiat, die Krafft etwas zu werden. Wer dieses / judicat B. Dn. Seckendorffius in Additionibus des Christen-Staats p. m. 332. und dergleichen verstehen will / muß die Paracelsische / von Böhmern vor göttlich ausgegebene / Nomenclatur lernen / und die Emanation oder den Außschluß aller Geschöpf aus dem göttl. Wesen glauben / welches dieser Leute grösser Articulus ist / aller Philosophiæ und Theologiæ gesunden Principiis zuwieder. Ich erinnere mich darben zwar wol / daß der Cardinal Bona meinet / man solle sich an die seltsame phrasen und Wörter der Mysticorum nicht stossen / dann Gott könnte sie eingegeben haben / und hätte eine jede Wissenschaft ihre eigene terminos. Aber es müste vorher bewiesen seyn / daß außer der H. Schrift / und sonderlich des Neuen Testaments / darinnen GOTT durch seinen Sohn zum letztenmahl geredet / dergleichen schwere und dunckele termini, und zwar in dogmaticis, und nicht in Propheceyungen / von Gott zu erwarten / und was ihr Nuße seyn sollte; so müsten sie auch

zum wenigsten nicht offenbahrlich NB. wieder die orthodoxiam an-
 stossen. SCINTILLULA CORDIS, fidei extrinsecus ascitæ, & ex
 auditu proveniente, opposita, cujus respectu imago Dei secundum
 interiorem hominem dicamur. Omnibus omnium religionum ani-
 mabus hæc scintillula creditur insita & implantata. SCRIBÆ No-
 vatoribus audiunt Orthodoxi, affanias eorum τὰς ἀντιρροφὰς ta-
 xantes: sed & SCRIPTURARIA THEOLOGIA διαρρήδην & e dia-
 metro MYSTICÆ ab iisdem contradistinguitur. Arridet denuo
 epicrisis Seckendorfiana l. c. p. 325. 326. Solchemnach / denn zwar
 gewisse gradus der Gnade Gottes in der Stärcke des Glaubens
 und in dem Tiber der Liebe nicht gelaugnet werden / insgemein aber
 erscheint / daß die Predigt Göttlichen Wortes und die dadurch
 wirkende Krafft des H. Geistes das allgemeine / richtige und gnug-
 same Mittel seyn müsse / wodurch alle / auch die Einfältigsten und
 im Beruff gemeinen Standes stehende Christen / obwol / wie er-
 wähnt / nach unterschiedlicher Maße der Liebe Gottes / welche
 in ihr Herz ausgegossen wird / fähig werden müssen. Daher
 dann die Theologi unserer Confession nach der Reformation, indem
 sie bey dem Mönch Leben den gerühmten Vorzug nicht gefunden /
 von der durch die Mönche künstlich außgesonnenen und operosen
 Art / wie solche durch Contemplation im höchsten grad zu erlangen /
 wenig mehr gehalten / und lieber in den Schrancken der Apvsto-
 lischen Schrifften geblieben; haben also von der Theologia Mystica
 nicht viel Worte mehr gemachet / auch dabey etliche Mißbrauche
 und Irrthume angemercket; Indem es überaus schwer fällt /
 den rechten Gebrauch von dem Mißbrauch / nemlich vom einge-
 bildeten eigenem Verdienste oder dem Enthusiasmo, das ist / un-
 mittelbarer Erscheinung und Erleuchtung / und also von dem
 Schwarm des Weigeli und anderer alten und neuen Phantasten
 zu unterscheiden. Videas hic, ab unica norma & regula Verbi reve-
 lati tum Monachos Scholasticos per affectatam sublimitatem doctri-
 narum & κειοφωνίων ἔχοντες ὑψηλὰ ἔχοντες, tum Monachos Mysticos per af-
 fectatam sublimitatem praxeos Pseudo-Christianæ, & ὑπὲρ ὃ γέ-
 γρηται

γενήται confictæ , tanquam a via regia discessisse , & ad grandium
 paroramatum divergia utrobique tandem fuisse divaricatos. SE-
 CESSUS est Solitudo animæ secretior , & præ nimia Contemplatio-
 nis subtilitate ac sublimitate ipsa divinitus ordinata, ac in Ecclesia dis-
 pensata media salutis posthabentis , ab iisdem per *γνώσιν ψευδώνυ-
 μον* , vulgaria respicientem ac negligentem , aut certe eorum haud
 indigam amplius sese putantem , separata , quin proprium corpus
 ne quidem pro comparte sui, verum duntaxat pro nudo sui organo ex
 Platonica hypothese agnoscentis , & super illud longius evectæ, at-
 que alarum istarum subsidio imaginario longum evolantis. Hanc
 secretissimam mentis colloctionem cum Deo appellant viæ uniti-
 væ defensores. Gerson animi extensionem in Deum per mortis
 desiderium nuncupat ; alius per motionem anagogicam in Deum,
 alius per purum & fervidum amorem describit. Redolent pleraque
 omnia fastum seu superbiam spirituales, simplicitati & ignorantia, tum
 moraliter per vires naturæ, tum supernaturaliter per vires gratiæ supe-
 bili, identidem permixtam. SECTARISmus, *Sectireren* / religionis et-
 iam orthodoxæ professio Symbolica ipsis etiamnum nominatur. Vetus
 cantilena Weigeli est, ab Hoburgio & aliis , numero pene infinitis ,
 iterata , Christianum non habere sectam, verum in medio sectarum
 habitare, quin publico earundem in cultu ita comparere posse,
 ut nulli earum adhærescat. SEMEN DEI videsis in Scintillula cor-
 dis ; alibi Verbum Dei connatum , etiam implantatum gentilibus,
 qui id non audiunt , nec in cœtu Ecclesiæ degunt. SEPHIROTH
 quidam etiam Æonas vocant ; alii partes certas Deitatis , imo
 integrum mundum Deitatis Aziluthicum. SOMNIA DOGMATICA,
 quæ ex tetro vaticinii Joëlitici abusu sibi arrogant cœlestes Prophe-
 tæ nostri. Rectius Lutherus : Unum sunt , inquit, Prophetia, visio,
 somnia ; nempe Cognitio Dei per Christum , quam Spiritus S. per
 Verbum Evangelii lucere facit. Nimirum apud Joëlem insignis my-
 steriorum divinorum de humana salute intelligentia innuitur, phra-
 sis ex usu & statu V. T. petitis , in quo somnia Prophetica & exe-
 getica magni pendebantur. Cæterum dogmatica, quibus sibi ab-
 blan-

blandiuntur fanatici, somnia manifeste rejiciuntur, Jer. XXIII, 28. Cæterum acutissimi quidam hujus devotionis hyperbiblicæ æstimatores somnia prorsus excludunt ab exercitio mataxologiæ suæ; & tamen vigilando plusculum somniare non intermittunt. **SOMNVM** sive Soporem potentiarum animæ dictitant, in iis inveniri, qui per introversionem in semetipsos, per abstractionem mentis ab omni lectione & meditatione, & per abrenunciationem atque exudationem omnis eruditionis, quiete & silentio sacro Terefiæ perfruantur. **SOPHIA** Gottfr. Arnoldo Sponsa Cantici Canticorum; aliis Sapiencia personalis extra Deum supremum; aliis æterna **JESU CHRISTI** Humanitas; der Kraft-Leib Gottes / durch welchen die Gottheit wircket und schaffet / die ewige Jungfrau und Himmlische Sophia. Cujus delirii recitatio est ipsa ejusdem confutatio. **SPIRITUS** multijugus & multifidus Spiritualium Fratrum; jam nudus & imaginibus vacuus, jam universalis naturæ, exhalans ex Deo, jam spiritus mundi; dieser soll aus Gott und Gottes ausgesprochenes Wort seyn; jam alia nescio quæ res, aut Chimæra. **SUI IPSIUS AMISSIO** RUSBROCHIANA est septimus gradus amoris, quo beatitas in seipsa est, in ignota & modi nescia caligine. **SUPERRATIONALIS VOLUNTAS**, culmen mentis, intellectus purissimus; quandoquidem Visionistæ voluntatem in intellectum transformant, quippe id negotii sibi dari credentes, ut per notabilem *ἐαυτομαχίαν* omnia in semet ipsis turbent atq; commisceant. **SUSPENSIO** derivatur ex interiore illa & suprema resignatione, per quam spiritus omnino in Deum immergitur, & anima deperditur tota. **SUSURRUS MYSTICUS**, convenit cum locutione Mystica, dem lieblichen Gausen / dem Wörtlein aus der Ewigkeit / quod audientes Beguardorum & Beguinorum æmuli ad perfectionem toti orbi admirandam atque suspiciendam sese pertigisse arbitrantur. Vide de his *Binius & Caranzam in Concil. Vienn. ad annum 1311.*

T.

TENEBRÆ SUBSTANTIALES ET MATERIALES LUCI
OP.

OPPOSITÆ; semen Diaboli, oppositum semini divino. Principia nempe hæc duo a Quakeris in homine inveniri confinguntur. THE-
 ANTHROPUS ADAMUS PRIMUS, & THEANTHROPUS ADA-
 MUS SECUNDUS : hic ante creationem rerum omnium ; ille ad
 imaginem hujus conditus : quæ Θεανθρωπία sit ens medium in-
 ter τὸ creatum & τὸ increatum. THEOLOGIA CORDIS, con-
 veniens cum Philosophia adeptorum Platonica, vulgo Theosophia,
 aut Theophilosophia Theoretico-practica, imo Theopneustia; quan-
 doquidem Deus ad cor loqui, & per inspirationem hosce adeptos
 illuminare existimatur. TINCTURA SANGUINIS CHRISTI ta-
 lis, per quam virtus creata & finita ex CHRISTO hodiernum ema-
 net, & usque in fundum animæ apud credentes penetret, eosque
 penitus immutet, ita, ut per illam in nobis generetur natura no-
 va, & plane pura, idoneos nos reddens ad servandum omnia Dei
 præcepta. Dippeliani flosculi sunt : per universalem tincturam
 Corporis & Sanguinis Christi semen Dei in nobis excitari, novum
 corpus luminosum nobis indui, nosque in essentiam divinam in-
 tingi ac Deificari. Böhmiiani vero : Adamum habuisse primum tin-
 cturam igneam et aquosam, Martis ac Veneris; hanc postremam
 autem ipsi ademptam, & sexui foemineo datam; & hanc in tinctu-
 ram Christum factum esse hominem, imo hanc esse virginem viri-
 lem, neque marem, neque foeminam, in forma Deiformi. Ad
 quos quidem nodos solvendo Delius natator accedat, oportet.
 TRANSELEMENTATIONEM AC TRANSSUBSTANTIA-
 TIONEM IN CHRISTUM non verentur iidem de se prædicare.
 Fallor, an hoc nomine Asseburgicæ Virgini Christus in idea vir-
 ginis apparere visus? Quæ quidem νενοδοξία B. Dn. Scriverium vel
 in lectulo ferali efflictum momordisse narratur. TRINUM salutant
 hominem, utpote tribus partibus essentialibus constantem, quæ
 ex tribus Sephiroth primariis emanent. Quin *Trinunum Jesum*
 Stiefelius appellare non erubuit, partum substantiæ Trinunius.
 TRIPUDIUM cum Saltu, gradu quippe viæ unitivæ, concordat.
 Tale quid de se prædicant, prægustum vitæ æternæ non Verbi divi-

ni decempeda, sed afflatuum inanium, a spiritu versipelli immissorum, intemperiiis metientes.

V. W.

VACUUM MYSTICUM, impetrabile censetur per media mystica in homine satis habili ac disposito, seu mavis, Enthusiastice evacuando. Disciplinarius enim tractandi modus in conventiculis istis duo suggerit media, orationem & mortificationem. Orationem triplicant, concelebantes meditativam seu discursivam, quæ intellectum connotet, affectivam, quæ voluntatem afficiat, & infusivam, quæ evacuet & ad meram passivatem redigat animal mysticum sine omni renatorum cooperatione, a viribus gratiæ profectura. Mortificationem ponunt in evacuatione omnium sensuum, appetitus, memoriæ, intellectus & voluntatis, utpote separabilium ab homine per mortem mysticam. **VERBUM CRASSUM & CORPOREUM** Autor Theologiæ Comparativæ pronunciat, quatenus atris in charta literis conscribatur, externæ prædicationi substat, & ab irrogenitis percipi nequeat, oppositum leni sibilo Spiritus Sancti, quo extra Verbum corda regenitorum afflet, occupet, oppleatque. Alius hujus Scholæ Protomysta mutilum & mancum istud mansisse credidit, usque dum David Joris veniret. Alius Epopta supposititius ita suam e cathedra sententiam dicit: Das wahre Wort Gottes / welches der H. Geist selbst ausspricht / ist das wahre original, da hingegen der Buchstabe der Schrift nur das Contrafait davon ist; jenes ist lebendig und kräftig; das muß der Buchstabe wol bleiben lassen. Quæ sunt sophismata Rathmanni, & strophæ Schwenckfeldii. **VIA**, non illa, quæ Veritas & Vita est; sed medium, ad Perfectionem homines dedititios manuducere creditum. Alii nuncupant tres status, quorum primus juxta Fenelonium, Archiepiscopum Cameracensem, aliosque (ecquis enim omnes ad unum conciliaret?) est viæ purgativæ, ubi contra vitia pugnatur per Amorem, qui mixtus sit ex motivo interessato timoris propter poenam infernalem: Alter est viæ illuminativæ, ubi virtutibus studea-

studeatur ex amore quodam interessato ob spem beatudinis æternæ : Tertius tandem, est viæ unitivæ & contemplativæ, in qua anima unia-
tur Deo per exercitium puri, tranquilli & quieti amoris. In hoc
statu non amitti creditur, nec filialis timor, nec spes, quæ est in-
fantum Dei, quanquam derelinquatur omne motivum interessa-
tum timoris & spei. Hinc si Deus animas eo ipso momento, quo e
corpore migrant, aut privare visione sua, aut æternum tenere in
tentationibus & miseriis, iisque infernalibus, vellet, in statu puri
amoris illæ contentæ forent. Ita Salignæ. Mallem equidem fiduciali
apprehensioni ejus, qui est Via, Veritas & Vita, certitudo salutis æternæ,
quam actui amoris, tribueretur. Sic enim ab amore Dei erga nos
nec mors, nec vita nos separabit. Si vero amoris nostro erga De-
um fidere, & salutis nostræ certitudinem ab illo suspendere jubemur
(ceu in anterioribus visum) proxima hæc ad desperationem est via.
VIRTUTEM DEI IN ANIMA Haferizius, affecla Münzerianus, af-
ferit ita producere fidem, ut illam solummodo a derelictione sui
ipsius substantia animæ vacua nanciscatur, atque ita hæc substantialiter
transformata Deficetur. **VISIONIBUS** referta sunt sanctulorum
horum choragia. Prostant exempla Baderiæ, Keilii, Kratzen-
steinii, Kulmani, & oppido multa, quæ Arnoldi Historia hæreti-
ca divendit. **VITA SUPEREMINENS** est Pharisaica ista persua-
sio, qua instar omnium turgebat Antonia Burignonia, existimans,
nullos Christianos in orbe superesse, in sola sua persona Ecclesiam
servari, & per eam Christianos denuo fieri, testante Defensione re-
lationis de ea ad Acta Erud. Lips. 1686. **UNCTIO**, non Johan-
nea, sed fanatica, gradus viæ unitivæ. **UNIFORMITAS, UNITAS,**
Einheit / der Grund der ewigen Dreyheit / allwo das Wollen sey
der Vater / oder die Bewegung der Einheit / da sich die Einheit er-
öffnet / und in die Dreyheit will ; die Lust sey der Sohn / die
Liebe und Wolgefallen des Willens / dadurch der Wille empfin-
dend werde ; der Ausgang aber aus dem Willen sey der H.
Geist / als der beyden Leben. Ecquis, amabo, non oderit has de
tam tremendo mysterio formatas ineptias næniasque ? **VOLUN-**
TAS

TAS SUPERRATIONALIS omnes in homine vires tum naturæ, tum gratiæ, per Verbum & Sacramenta excitatas, longissime excedit. VOX SPIRITUS SANCTI lenis, tranquilla & submissa, Verbo Dei revelato opposita, lenis auræ sibilus, in orationum, cum mentalium, tum verbalium officia sese diffundit. Wesenheit des Dreyeinigen Gottes / durch welche alles linguiret werde / durum sonans Böhmistarum ἀκρομα. Similiter in homine tradunt inveniri lucem essentialem, & caliginem essentialem; utramque a duobus istis principiis, bono & malo, dependere. Quæ sunt tam priscorum, quam recentiorum, Enthusiastarum ideæ. Nihiloscius Hoburgianus acyrologismus est, quo Wesen und Wissen ex immediatæ revelationis genio explicari consueverunt.

X. Y. Z.

Συνχρυσιασµὸν harmonicum ab unctione derivant, rati, nullam Deo placere Musicam, nisi cantum illum internum, qui ab hac unctione proveniat, ac vel membrorum externorum motum efficiat, uti in Tremantibus Quakeris cernatur, vel interius in anima perficiatur. Hinc oriri opinantur die Eingestung / Entgröbung / Studierung / Langelweil / quorum & similium actuum fanaticorum ratione sese mutuo statim agnoscant hi fratres ad primum illico aspectum, quantumvis antea ne quidem de facie notos. Sic nimirum το ἐν πνεῦμα συναρµολογέµενον perversè interpretari audent.

ὑπερθεολογία & ὑπερκατάληψις Apex mentis Platonius, Illuminatorum πρῶτον ψεῦδος est, hætenus a nobis sæpius taxatum, supereminens nempe contemplatio, außer und über den Glauben ein anderes Empfinden geistlicher Dinge. Unde tot hyperbiblicæ imaginationes ac devotiones omnium seductorum, & errorum fanaticorum, ad instar clibani ardentium, & Christum cum tot gemitibus inanibus extra Christum quærentium, dum eundem extra Verbum quærent, sibi que connatum atque ingenitum arbitrantur, & Verbum Dei deferendo proprias sequuntur spiritualitates. Unde tot seductores, in humilitate & religione Angelorum ambulantes, Coloss. II, 18, 19.

ZELUS & exæstuatio Pseudomysticorum summa, cum arrogantia incredibili ac defatigatione plusquam Pharisaica subinde conjuncta, verbis Gersonis, Mysticorum non ultimi, commodissime ad calcem hujus Alphabeti exprimetur. Sicut, inquit, ex carentia pii affectus, & magis ex infectione ejus per vitia, errant nonnunquam periculisissimi in literis sacris; excoecavit enim eos malitia eorum, & dati sunt in reprobum sensum: Ita & porro lumine intellectus, & parva instructione in studio literarum, etiam secularium quandoque, præsertim in Logica, prolabuntur aliquando in errores periculosissimos illi, qui magnorum sunt erga virtutes affectuum; quales Apostolus vocavit *habere zelum, sed non secundum scientiam*: adeo, ut, si non humiliter sapiant, & nisi sese contrahant intra metas suæ cognitionis, nulli pertinacius inveniantur, neque absurdius errores confingere. Hactenus Gerson. Sed omnes immodici æstus isti parva confutari possunt trua, dummodo analogiam fidei tenentes, juxta canonem nostrum Biblicum incedamus, & neque dextrorsum, neque sinistrorsum nos inde dimoveri patiamur. Nihil est reliquum, nisi ut reducam ea, quæ hactenus discentium in gratiam alphabetica serie recitavi, ad lineas per breves memoriales. Illud igitur manet evidentissimum, tum Theologiam Mysticam, tum perceptionem Mysticam, hoc est, arcanam quandam Dei in hominis cujusdam anima operationem, sese mutuo respicere, & perinde connotare, ac habitum & actum, ex habitu emanantem. Frustraneum enim omnino erit, si quis hanc cum verbis, a Paulo in tertium coelum raptis perceptis, quæ non fas sit hominem loqui, conferre voluerit, aut eos, qui has Mysticorum perceptiones, ab ipsis Mysticis expressas, quas tamen exprimere non possint, insimulare amoris inordinati, & absurditatis manifestissimæ non erubuerit; id quod *Autor Christianismi illustrati* facit. Et si enim Weigelius omnibus contradictionibus ac disputationibus, ex Verbo Dei petitis, sese multo superiorem autumat; tamen Verbum Dei ipsum judicat, dum formam sanorum verborum & analogiam fidei sequi, propriam vero & privatam solutionem Sermonis Prophetici fugere

Christianos ad unum omnes jubet. Valeant proinde absurditates Pseudomysticæ; quandoquidem pervertunt ac transvertunt ut plurimum **N) SCRIPTVRAM IN NON-SCRIPTVRAM.** Sunt quippe hæc dogmata in veritatem divinam, dum species omnes, sub quibus se Deus in Verbo suo revelavit, cum Pseudo-Dionysio figmenta sacra & figuras symbolicas vocant, injuriosa: **2) FIDEM IN NON-FIDEM.** Mutant quippe ejus notitiam in ignorantiam, assensum in negationem, ac destruunt fiduciam per totalem resignationem omnemque spei & voluntatis etiam renatæ abnegationem. **3) AMOREM DEI IN NON-AMOREM.** Est nimirum hac in vita minus possibile, Deum, uti in se est, sine omni spe, metu, delectatione & reflexione ad nosmet ipsos, & sine omni habitudine ad ea, quæ in nos contulit, beneficia amare, quatenus contra veritatem & fidelitatem suam poenitentes peccatores damnare posse, adeoque minus amabilis esse, fingitur; aut tandem ita amare, ut ea non simul amentur, ad quæ ille nos creavit, redemit & sanctificavit, sicque rectum sui & nostri amorem indissolubiliter conjunxit. Quin opus est, amemus nos propter Deum; non Deum propter nos, sed supra nos, & magis, quam nos. Una amoris nostri erga Deum modificatio non debet evertere alteram. Quin beatitudinis æternæ desiderium ab amore erga Deum nullo modo est separabile. **4) NOTITIAM DEI ABSTRACTIVAM IN NON-ABSTRACTIVAM.** Volunt enim Dissidentes in statu viæ absque speculo & ænigmatibus Deum intueri, quod tamen ne Paulo quidem contigit. **5) VERAM RELIGIONEM IN NON-VERAM.** Infesta enim sunt hæc *ἀνθρώπων* veritati puritatiq; religionis, eo, quod omnem distinctam Dei cognitionem, qua vera religio a falsa dirimitur, tollant, & fidem mere confusam, indistinctam, generalem & negativam, quam omnes ex æquo admittere possunt, adeoque universalem cum omnibus hæreticis, Turcis, Judæis, & infidelibus Syncretismum, inferant. Faceffat itaque omne (quantumvis impuritates Pseudomysticæ gradibus suis differant) etiam Fenelonianum, quod cæteris Mysticis contradistincta, ad summum perfectionis gradum per amorem purum strata, via brevissima putatur, ab *Autore Christiani philosophantis* ita dictum, iniquitatis mysterium. EPI.

EPILOGUS

exhortatorius ad diligentiores ἀποτομίαν πολιτείας Christianæ,
cum fuga scandali tuendam.

Miramur hunc zelum; sed & repudiemus atque aversemur ἀζηλίαν. Eousque nimirum illa processit dementiæ, ut ex nobis prodierint hujus sectæ discipuli, qui vel purgatorium incrustare magno nisu studuerint. Restat, ut hinc illam combibamus admonitionem, & hoc apud animum altius expendamus porisma: Si *Magistri* illi præjudiciis suis Pharisaicis defendendis tantam insumunt operam, tantum impendunt studium & laborem, tantam impertiuntur æmulationem & vigilantiam; cavendum, ne nos in die judicii in ruborem dent, qui causæ nostræ orthodoxæ, & vitæ huic convenienter transigendæ, sæpe ne dimidiam quidem illorum conaminum religiosorum partem in nos recipimus. Legimus adhuc Alphabetum & Vocabularium Pseudomysticum; eheu! Alphabetum Pseudo-Christianum nullibi fere non increbescit. Nostra quidem Ecclesia Lutheranæ-Evangelicæ non indiget aliquo Drexelio, de vitiis linguæ orbis Phaethontem alphabetice repræsentante, & bene multa satis utiliter perstringente. Quinepanorthosi hac ambones nostri & subsellia Orthodoxorum undiquaque personant. Rumino, quod innui. O vos Pseudo-Christiani, ob hypocrisin inveteratam, ob securitatem conclamata, & extremam vitæ improbitatem ita vocandi, credite, hos Pharisaicos & coecos coecorum Duces, pietatis sinistræ æmulos, in die isto vos coram πανδήμῳ theatro accusaturos esse, eo, quod in tanta Evangelii luce, durante tempore gratiæ, tam pertinaciter ac proæretice in tenebris ambulare ac perseverare malueritis. Etenim si isti servi ab impietate vitæ, passim invalescente & mundum novissimum impensius opplente, ad alterum extremum, auream supergressi mediocritatem & limites in Verbo Dei positos derelinqentes, judicium DOMINI, cui ceciderunt, nequaquam subterfugient; ecquid, amabo, de profanis illis fiet, qui scandala furenter æmulantes, mundumque diligentes & colentes, Satanæ ministrarunt, tenebrarum Principi? Tanto gravius omnino hos manet judicium, quanto magis perspectam & exploratam habent voluntatem Domini, & tamen hanc vilipendentes tanto contumacius cespitant, hallucinantur, & sine ulla vitæ emendatione mores suos Dabolicos & occallescentem peccandi consuetudinem immutare detrectant. Ipsorum zelus ac fervor vestrum, o servi maligni, accusabit teporem, ipsorum recordia vestrum, nisi in tempore abjiciatur, socordiam, ipsorum vigilantia vestrum venterum. Nostrum est cum timore ac tremore salutem operari. Neque enim adia-phorismum moralem admittunt præcepta Christi; neque virginum fatuarum, oleo fidei carentium, veterum approbant; neque etiam jocosoria Melandri æquiparant ea Verbi divini monita, quæ tum ad fidei sinceritatem, tum ad vitæ integritatem attinent, quæque citra beatitudinis æternæ jacturam non possunt susquedeque haberi. Salva nos, DOMINE, quoniam defecit justus, & vere fidelium magna datur inopia inter homines. Multi passim obambulant Pseudo-Christi & Pseudo-Prophetæ, multosque seducere laborant.

*Actum est! dum in mundo doctrinæ plura feruntur
Scandala, dum vitæ scandala plura vigent,
Phosphore, pande diem extremum; quid nostra moraris
Gaudia? Lucifator Phosphore, pande diem!*

Mystica

Mystica progenies, quid non mortalia cogis
Pectora, & in barathrum præcipitanter
agis?

Mythicum Alexandri Clemens vocitatus ab
urbe

Id dixit, Samius quod tulit ipse Senex;
Et quod ab Ægypti teletis didicisse juvabat,
Dum circumcisus verba severa dedit.

Gnosis at Angelico cultu super emicat astra,
Bibliaque innumeris vult superare Logis.

Purus amor, summi benefacta prehendere A-
mantis;

Purus amor, summum sic redamare Deum.
Si nos diligimus, minus est, quod amasse ju-
vabit;

Ergo supra nosmet Numen amare decet.
Differis hæc nostro moderamine, *Fautor amande,*
Et Malebranchiadæ dicta sequenda putas.
Optans ætherei mitem Tibi Flaminis auram,
Mille Tuis Musis emolumenta precor.

PRÆSES.

